

ප්‍රඥාවන්තයින්හට නැණ පහත් දැල්වන්නට

ධනවතෙකු වන්න

පුස්තක අලෙවි වේ අනෙක්මදස්සි ස්වාමීන් වහන්සේ

ප්‍රඥාචන්තයිත්තට නැණ පහන් දල්වන්නට

ධනවතෙකු වන්න

පූජ්‍ය අලව්වේ අනෝමදස්සි ස්වාමීන් වහන්සේ

‘සබ්බ දානං ධම්ම දානං ජිහාති’

කතෘගේ වෙනත් කෘති

- o සත්‍යයෙහි අරුණෝදය
- o පටිච්චසමුප්පාද විචරණය
- o ප්‍රඥාවෙන් දකයුතු ත්‍රිලක්ෂණය
- o බෞද්ධ භාවනාවේ අනුපූර්ව ප්‍රතිපදාව
- o The Dawn of the Truth
- o තමා සොයන්න
- o ධම්ම චිත්තා
- o පුද්ගලයින් මනින්න එපා
- o Discover Yourself

ධනවතෙකු වන්න

පූජ්‍ය අලුවිටේ අනෝමදස්සි ස්වාමීන් වහන්සේ

ප්‍රථම මුද්‍රණය - 2019 පෙබරවාරි මස - (5000)

ISBN: 978-955-38358-7-1

පොත් පිළිබඳ සියළු විමසීම්

077-0136809 - කුෂාන් මහතා, කැකිරාව

071-0548449 - තරංග මහතා, මාතලේ

071-6186910 - බුද්ධික මහතා, නාරම්මල

070-3070758 - රසංක මහතා, හොරණා/බත්තරමුල්ල

077-3818758 - ධර්මතුංග දවුන්ඩසේකර මහතා, මාතලේ

Email: alawweanomadassithero@gmail.com

Facebook: www.fb.com/AlawweAnomadassiThero

YouTube: www.youtube.com/c/venalawweanomadassithero

රැනකෙටුවගල ආරණ්‍ය සේනාසනය, ඇට්ටපොල වත්ත, වදේමඩ, ඕවිලිකන්ද, මාතලේ.
ධම්ම පාරමී ආරණ්‍ය සේනාසනය, කටුකැලියාව, අනුරාධපුරය.

ධර්ම දානය සඳහා ආධාර මුදල් යොමුකිරීමට

සම්පත් බැංකුව, පැලවත්ත ශාඛාව (452, පන්නිපිටිය පාර, පැලවත්ත, බත්තරමුල්ල)

ගිණුම් අංකය : 1063 - 6100 - 4022

නම : රැනකෙටුවගල ආරණ්‍ය සේනාසන භාරය

ශාඛා අංකය : 063 , SWIFT: BSAMLK LX

මුද්‍රණය

කොලිටි ප්‍රින්ටර්ස්

17/2, පැඟරිවත්ත පාර, ගංගොඩවිල, නුගේගොඩ. - දු.ක: 0114 870 333

පිදුම

මා ගේ ශාස්තෘ වූ නිලෝගුරු බුදුරජාණන් වහන්සේටත්,

සුපිරිසිදු බුදුවදන මෙය යැයි මග එළිකරමින්

මා හට පැවිදි උපසම්පදාව ලබාදුන් ගුරුදෙව්දන්ටත්,

මා ගේ මහෝපාධ්‍යාය කල්‍යාණවංශිකායේ මහානායක
ධුරන්ධිර අති පූජ්‍ය ද්‍රෝඩම්පහළ වන්දසිරි මහානායක
ස්වාමීන් වහන්සේටත්

ගෞතම සසුන් ලැදි ශ්‍රාවක ශ්‍රාවිකාවන්ටත්,

ගෞරවයෙන් පිදෙන උපහාරයකි.

හැඳින්වීම

මීට වසර 2640 කට පෙර ලොව පහළ වූ සිද්ධාර්ථ ගෞතම බෝසතාණන් වහන්සේ වසර 2605 කට පෙර සියළු කෙලෙසුන් නසා සම්මා සම්බුද්ධ බවට පත්වූ සේක. එතැන් පටන් පන්සාළස් වසක් පුරා නුවණැති දෙවිමිනිසුන්ට යථාර්ථය පෙන්වාදීම නිසා එකල පිනැති මිනිසුන් ධර්මය අවබෝධ කොට සසරින් එතෙර වූහ.

මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේගේ ආගමනයෙන් ශ්‍රී ලංකාද්වීපයට ශ්‍රී සද්ධර්මය ලැබුණු අතර ඉන් ප්‍රයෝජන ලැබ නිවීමට පත් වූ උතුමන් ද සිටියහ. එසේ ශ්‍රී ලංකාද්වීපයේ ස්ථාපිත වූ ශ්‍රී සද්ධර්මය දීර්ඝ කාලයකට පසු නැවත බැබළෙන යුගයක් අද උදාවී ඇත.

වසර 50-60 කාලයක සිට නුවණැති සත්පුරුෂයින් කිහිපදෙනෙකු විසින් පිරිසිදු බුද්ධ වචනය හදාරා, ඒ විවර කරගත් මඟෙහි හැසිරෙමින්, එම දහම නුවණැති ශ්‍රාවකයන් හට දේශනා කිරීමත්, ශ්‍රාවකයින් ඒ මඟ ගැනීමත් මෙම පිබිදීමට බොහෝ සේ බලපෑහ. ඒ උතුමන්ගේ විවරණ තුළින් සහ සැබෑ බුද්ධ වචනය හැදෑරීම තුළින් නුවණැති ඔබට මේ ධර්මය තේරුම් ගැනීමට අවශ්‍ය වන අයුරින් මේ දහම් විවරණය සකස් කොට ඇත.

එම නිසා අතක්කාවචර වූ මේ ධර්මය (තර්කයට ගෝචර නොවන) නුවණැති මිනිසුන්ට පමණක් තමන්ගේ ප්‍රඥාව හසුරුවා සැබෑ බුද්ධ වචනය තුළින් දහම් මඟ විවර කරගෙන නිවී සැනසීමට මේ දහම් පරියාය උපනිශ්‍රය කර ගනින්නවා!

ධර්ම දේශනාවක් අනුසාරයෙන් සකස් කළ ග්‍රන්ථයක් නිසා දේශනා විලාශයේ ඇති යෙදුම් භාවිතා කොට ඇත. එම අපහසුතාව මගහරිමින් දේශනයේ අන්තර්ගත ධර්ම අර්ථය උකහා ගැනීමට උත්සාහවත් විය යුතුය.

මෙම ධර්ම ග්‍රන්ථය යථාර්ථයක් බවට පත්කර ගැනීමට නන් අයුරින් උපකාර කළ ගෞරවණීය ස්වාමීන් වහන්සේලාට, මෙහෙණින් වහන්සේලාට සහ ගිහි පින්වතුන් හට මෙම ධර්ම දානයට පුණ්‍ය කර්මය වතුරාර්ය සත්‍යය ධර්මය අවබෝධය පිණිසම හේතු වේවා!

තෙරුවන් සරණයි!
අලව්වේ අනෝමදස්සි ස්වාමීන් වහන්සේ.
බු.ව. 2560 ක් වූ වෙසක් මස

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස

2018 ජෛෂ්ඨ මස 06 දින බස්වේලියාවේ බණ්ඩාරාගම පාරේ වූ දේශනාවක් ඇසුරිනි.
දේශනාවේ වීදියකිරීම සඳහා අන්තර්ජාලය බැසයේ විවිද්‍යාගාර: goo.gl/6jBGZF

ශ්‍රද්ධාවන්ත පින්වතුනි, මේ පින්වත් පිරිස අද මේ රාත්‍රී කාලයේ සුදානම් වන්නේ බුදුරජාණන් වහන්සේ නමක් ලෝකෙට පහළ වෙලා දේශනා කරපු ඒ උතුම් ධර්මයෙන් බිඳක් ශ්‍රවණය කරන්නට. පින්වතුනි අපි කල්පනා කරන්නට ඕනෑ දේ තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ නමක් මේ ලෝකයට පහළ වෙලා දේශනා කරන ධර්මය අපි කුමකටද ඉගෙන ගන්නේ කියලා. ඊළඟට තමයි පින්වතුනි අපි නිවැරදිව තෙරුවන් සරණ යන්නේ.

සාමාන්‍යයෙන් සරණ යනවා කියන එකේ තේරුම, පිළිසරණක් භොයනවා කියන එක. අපට අසනීපයක් හැඳුනාම අපි වෛද්‍යවරයෙක් ළඟට ගිහිල්ලා පිළිසරණක් භොයනවා. ඒ ඇයි? අපි අසරණ නිසා. එහෙනම් අපි ඇයි බුදුරජාණන් වහන්සේ සරණ යන්නේ? මෙන්න මේක අපි භොයන්න වෙනවා. අපි නිකං “බුද්ධං සරණං ගච්ඡාමි” කියලා කිව්වට වැඩක් නෑ. අපි තව කෙනෙක් සරණ යනවා කියන්නට නම් ඉස්සෙල්ලාම සරණ යෑම සඳහා අපට අසරණ කමක් තියෙන්න ඕනෑ තේද? තව කෙනෙක්ගෙන් පිළිසරණක් භොයන්න නම්, පිළිසරණ භොයන්න කලින් තිබිය යුතු කාරණාව තමයි තමාගේ අසරණකම.

එහෙනම්, අපි තේරුම් ගන්නට ඕනෑ, අපි තුළ තියෙන අසරණකම මොකක්ද කියලා. මේක තේරුම් ගන්නේ නැතුව අපට සැබෑ සරණක් භොයන්නට බැහැ. එහෙනම් අපි ඉස්සෙල්ලාම බලන්නට ඕනෑ ඒ කාරණාව. අපේ අසරණභාවය මොකක්ද කියන එක. ඒ ගැන ටිකක් පැහැදිලි කරලා දෙන්නම්. අපි සියලු දෙනාම පුංචි කාලේ ඉඳලා ගත කරන ජීවිතය ගැන පොඩ්ඩක් හිතලා බලන්න. අපි මනුස්ස ලෝකෙට ඇවිදිල්ලා, මනුස්ස ලෝකය තුළ අපි උත්සාහ කරන්නේ අපේ ජීවිතේ සැපවත් කරන්න. අපේ ජීවිතය

ලස්සන කරගන්න. සම්පූර්ණයෙන් ඒ සඳහායි අපි මනුස්ස ලෝකෙ මේ ජීවිතය ගත කරන්නේ. වෙන කාරණාවක් සඳහා නෙමෙයි.

එහෙනම් හොඳට හිතල බලන්න අපි පුංචි කාලේ ඉඳන් අපේ ජීවිතය සැපවත් කරගන්න මොකක්ද කරන්නෙ කියලා. ඔන්න අපි පුංචි කාලේ මව් කුසින් එළියට ආවට පස්සෙ අම්මත් එක්ක සතුටු වෙනවා. අම්මත් එක්ක සතුටු වෙලා, ඊළඟට අපි ටික ටික ඉගෙනගන්න පටන් ගන්නවා. අපි පෙරපාසල් ගිහිල්ලා, ඉස්කෝලේ ගිහිල්ලා ඉගෙන ගන්නේ හොඳ රස්සාවක් කරන්න හොඳට සල්ලි හම්බ කරන්න. හොඳට සල්ලි හම්බකරලා අපේ ජීවිතයේ රැකවරණයකට, අපේ ජීවිතය ලස්සන කරගන්නට, අපේ ජීවිතයට සැප දෙන්නට. අපි සල්ලි හම්බ කරනවා. සල්ලි හම්බ කරලා අපි ලස්සන ගෙයක් හදාගන්නවා, හොඳ වාහනයක් ගන්නවා, දරුමල්ලෝ ඇතිකරගන්නවා, ශෝකි හිත මිත්‍රාදීන් ඇතිකරගන්නවා, හොඳට ඉගෙන ගන්නවා.

ඊළඟට අපි නම්බුනාමයක් ඇතිව ජීවිතය ගත කරනවා. දැන් වයසට යනවා, දරුවන්ගෙත් දරුවන් අපි බලනවා. දරුවන්ගෙත් දරුවන් බලලා අපි සතුටු වෙනවා, අපට හොඳට ඉඩකඩම් තියෙනවා, හොඳට යානවාහන තියෙනවා සතුටෙන් පහසුවෙන් ඉන්න. දැන් හොඳට ගෙවල් දොරවල් තියෙනවා, ශෝකි හිතමිත්‍රාදීන් ඉන්නවා. ඊළඟට එන්න එන්න වයසට ගිහිල්ලා දැන් අපේ ජීවිතය මරණය කරා ලඟා වෙනවා.

දැන් බලන්න අපි පුංචි කාලෙ ඉඳලම කළෙන් අපේ ජීවිතය ලස්සන කරගන්න, රැකගන්න, පිහිටක් පිණිසයි අපි දේවල් එකතු කරගත්තේ. හිතල බලන්න, තමන් මැරෙන්න සූදානම් වෙනකොට, මරණය කරා යනකොට, අපේ ජීවිතයේ ලස්සන කරගන්න එකතු කරපු දේවල් වලින් මරණින් පස්සේ අපි මොනවද අරගෙන යන්නෙ කියලා?

අපි පුංචි කාලේ ඉඳලා දේවල් එකතු කර ගත්තේ ජීවිතයට රැකවරණයක් දෙන්න. ඔන්න දැන් අපේ ඉඩකඩම් ටික තියෙනවා. මැරෙනකොට ඉඩකඩම් ටික පස්සෙන් එනවද? මැරෙනකොට අපේ උගත්කම පස්සෙන් එනවද? අපේ ඤාතීන්? ඒත් නෑ. අපේ යාන වාහන? ඒත් නෑ. ඊට පස්සේ අපි කොහෙද යන්නේ? අපට මොනවද රැකවරණයට තියෙන්නේ? හොඳට හිතල බලන්න, දැන් අපට මොනවද පිහිටට තියෙන්නේ? අපි අපට යමක් කර ගත්තද? අපි හිතන්නේ අපට යමක් කරගත්තා කියලා. පුංචි කාලේ ඉඳලා අපි අපට යමක් නෙ කරගත්තේ. හිතලා බලන්න අපි අපට යමක් කරගත්තා නං, අප කරගත්තු දේවල් ටික, මැරීලා යනකොට අපිත් එක්ක යන්න එන්නට ඕනෑ . අඩුම තරමේ, අපි මේ ලස්සනට හදා ගත්ත කයවත් අපිත් එක්ක යන්න එනවද? ඒ කයවත් අපිත් එක්ක එන්නෙ නෑ.

එතකොට අපි එහෙනම් මොනවද අපට කරගන්නේ? තව ටිකක් හිතන්න බලන්න. දැන් මේ පින්වතුන් හිතාගෙන ඉන්නේ තමන් ගැන හිතනවා කියලා නේ. හොඳට කල්පනා කරල බලන්න, තමන් ගැන හිතලා තියෙනවද කියලා. තමන්ගේ ජීවිතේ ගැන හිතලා තියෙනවද කියලා.

දැන් මරණාසන්න මොහොත එනකොට අපට කිසිම දෙයක් නෑ අරගෙන යන්න. එක් කෙනෙකුට හරි කියන්න පුළුවන් කමක් තියෙනවද තව අවුරුදු කීයක් ජීවත් වේවිද කියලා? කාටවත් කියන්න බැහැ. හෙට මැරෙන්න පුළුවන්. මරණය කියන එක පුංචි දරුවෙකුට වෙන්තත් පුළුවන්, ළමා කාලයේ දී වෙන්න පුළුවන්, තරුණ කාලයේ දී වෙන්තත් පුළුවන්, මැදිවියේ දී වෙන්න පුළුවන්, වයසට යද්දී වෙන්තත් පුළුවන්, අපට තව මොහොතකින් මරණය එන්නත් පුළුවන්. එතකොට පුංචි කාලේ ඉඳලා අපි අපට යමක් එකතු කරගන්නවා කියලා හිතාගෙන, අපි අපට ආරක්ෂාවක් හදාගන්නවා කියල හිතාගෙන, අපි කරලා තියෙන්නේ අවිනිශ්චිත වූ උපකල්පන වලින් ආපු ගමනක් නෙමෙයි ද? හොඳට හිතල

බලන්න මේ කියපු කාරණාව. අපි උපකල්පනය කරනවා තව අවුරුදු කීපයක් ජීවත් වේවි කියලා. ඒක උපකල්පනයක් විතරයි, කාටවත් හරියට කියන්න බෑ. තව මොහොතකින් මැරෙන්න පුළුවන්, හෙට උදේ මැරෙන්න පුළුවන්, දවස දෙක තුනකින් මැරෙන්න පුළුවන්. අපි කාටවත් කියන්න බෑ කොච්චර කල් ජීවත් වේවිද කියලා. හැබැයි අපි උපකල්පනයක් කරනවා ජීවත් වේවි කියලා. ඒක ස්ථිර නෑ. ඒ උපකල්පනය මත පදනම් වෙලා, ජීවත් වෙලා ඉන්න කාලයට අපි හැම දෙයක්ම කරනවා. හැබැයි ඒ කරනකොට අපි සිතීන් කයින් වචනයෙන් නරක දේවලුත් කරනවා. රාගයෙන් ද්වේශයෙන් හිතනවා, කයින් ක්‍රියා කරනවා, වචන කතා කරනවා. එතකොට අපි ජීවත් වේවි කියලා උපකල්පනය කරලා වැඩපිළිවෙළ කරගෙන යන අතරතුර අපි වෙන දැවැද්දකුත් එකතු කර ගන්නවා.

හැබැයි අනිවාර්යෙන් සිදුවෙන දෙයක් තියෙනවා. මොකක්ද? අපි මැරෙනවා කියන එක. ඒක අනිවාර්යයෙන් සිදු වෙන්නේ නැද්ද? හෙට මැරෙන්න බැරිද? හෙට මැරෙන්න පුළුවන්. අපි හැමෝම හැමදේම කළේ ජීවිතේට ආරක්ෂාවක් රැකවරණයක් ලැබෙන විදිහට කටයුතු කරන්න.

මන්න හිතන්න. අපි හෙට මැරෙනවා. හෙට මැරුණොත්, අපි අපේ ජීවිත සතුටු කරගන්න මොනවද කළේ? අපේ තියෙන ඉඩකඩම් ගෙවල් දොරවල් වලට පුළුවන්ද හෙට මැරුණොත් එහෙම අපිව සතුටු කරන්න? අපේ යාන වාහන වලට පුලුවන්ද හෙට මැරුණොත් අපව සතුටු කරන්න? අපේ ශාඛිනිට දෙමව්පියන්ට දරුවන්ට පුලුවන්ද හෙට මැරුණොත් අපව සතුටු කරන්න? අපි ඉගෙනගත්ත දේට පුලුවන්ද, අපේ නම්බුවට පුළුවන්ද, හෙට මැරුණොත් අපව සතුටු කරන්න? ඒ කිසි දේකට අපව සතුටු කරන්න බෑ.

හැබැයි අපි හෙට මැරෙන්නේ නැතිවෙයි කියලා උපකල්පනය කරලා, දැන් සතුටුවෙන්න යමක් කරනවා. හොඳට හිතල බලන්න,

අපි අපේ ජීවිතේ ස්ථිරවම සිදුවෙන කාරණාව ගැන සිතිය යුතු නැද්ද? අපි සිතිය යුතුයි නේද? නමුත් අපි හිතනවද? අපි හිතන්නෙ නැහැ. අන්න ඒක තමයි ප්‍රශ්නේ. අපි හිතන්නේ නැති එක ගැනයි ප්‍රශ්නේ තියෙන්නේ. හැබැයි අපි හිතුවේ නැහැ කියලා මේක සිදු නොවී තියෙන්නේ නෑ. සිදුවෙනවා.

අනිත් එක තමයි, දැන් අපි පරලොව යනකොට අපට අරන් යන්න දෙයක් තියෙන්න ඕනෑ නේ. අපි අරන් යන්න දෙයකුත් එකතු කරගෙන තියෙනවා. ඒ මොනවද? ඒ තමයි අපේ ජීවිතයේ පුංචි කාලේ ඉඳලා මැරෙන මොහොත දක්වාත්, අතීත ජීවිත වලත්, ජීවිතය සැපවත් කරගන්න, තරහෙන් හරි, වෛරයෙන් හරි, ඊර්ෂ්‍යාවෙන් හරි, එකට එක කිරීමෙන් හරි, රාගයෙන් හරි, හිතලා තියෙනවා, කයින් ක්‍රියා කරලා තියෙනවා, වචන කතා කරලා තියෙනවා.

මෙන්න මේවා අපි අරගෙන යනවා. දැන් අපි රැස් කරලා තියෙන දේවල් ටික මෙන්න. මේවා නැවත දුක් විපාක දෙන්නමයි රැස් වෙලා තියෙන්නේ. අපි එකතු කරගත්ත ධනය, වස්තුව, ශ්‍රෝතින්, උගත්කම මැරෙන්න ළං වෙනකොට අත හරින්න හැකියාව නෑ. හොඳට හිතල බලන්න අපි මැරෙන්න ළං වෙනකොට, හෙට මැරුණොත් එහෙම අපිට පුළුවන්ද අත හරින්න? අතහැරීමේ හැකියාවක් නැහැ. එතකොට මොකද වෙන්නේ? අපි අතහරින්නේ නැතුව මැරිලා ගිහිල්ලා, එක්කෝ ඒ ගෙදර වැසිකිළි වලේ පණුවෙක් වෙලා, නැත්තං ඒ ගෙදර බල්ලෙක්, බළලෙක් වෙලා, පෙරේතයෙක් වෙලා උපදිනවා. ඇයි? ඒ දේ රකින්න.

අපට අත හැරීමේ දක්ෂතාවයක් නැහැ. ඒ වගේම අපි මේ දේ සඳහා සිතින් කයින් වචනයෙන් එකතු කරගත්ත දේවල් පිටිපස්සෙන් එනවා. එවැනි ගමනක් තමයි මේ සංසාරේ තියෙන්නේ. අපි හිතන්නේ අපි දැන්ම මැරෙන්නේ නැහැ, තව ඉඳිවි කියලා. ඊළඟට අපි හිතනවා, මැරිලා හොඳ තැනකට යාවි කියලා. ඒක අපේ සිතුවිල්ලක් විතරයි.

පොඩි උදාහරණයක් කියන්නම්, මේක හිතල බලන්න. සාමාන්‍යයෙන් එක ගෙයක් ගන්න උදාහරණයකට. දැන් අපට හිතෙන්නේ මිනිස්සු වැඩියි කියලා නේ. දැන් ලංකාවේ ගෙයක් ගත් විට, සාමාන්‍ය ගෙදරක මනුස්සයෝ කීයද? පහක් විතර නේද උපරිමයෙන් ඉන්නේ. බලන්න ඒ ගේ ඇතුලේ කුඹි කී ලක්ෂයක් ඉන්නවද? හෝහපුටුවො, මදුරුවො, වේයෝ, ක්ෂුද්‍ර ජීවීන්, මකුලුවො, පොළොව ඇතුලට හැරුවට පස්සේ පණුවෝ, මෙලෙස මනුස්සයෝ පස්දෙනෙකුට ගේ ඇතුලේ සත්තු කී කෝටියක් ඉන්නවද?

එතකොට සරළ උපකල්පනයක් කළොත් බලන්න එක ගෙදරක විතරක් මනුස්සයෝ පස් දෙනෙකුට කෝටි පහක්, දහයක් තිරිසන්තු ඉන්නවා. ඒ ගේ ඇතුලේ විතරක්. එලියෙ ගත්තොත්, මිනිස්සු නැති තැන් කොච්චර තියෙනවද? එහෙනම් මිනිස්සු ගොඩක් ඉන්නවද? මිනිස්සු බොහොම ස්වල්පයයි ඉන්නේ. වැඩිපුරම ඉන්නේ තිරිසන් සතුන් නේද? අඩුම තරමේ ලෝකයේ මිනිස්සු කෝටි හයසීයට තිරිසන්තු වර්ග කෝටි හයසීයකට වැඩියි. එව්වර ප්‍රමාණයක් තිරිසන්තු ඉන්නවා. ඒකට හේතුව ඇයි?

බුදුරජාණන් වහන්සේ උදාහරණයක් දෙනවා මැරිලා ගිහිල්ලා ඉපදෙන්නේ මෙන්න මේ ලෝකවල. බුදුරජාණන් වහන්සේ පැහැදිලි කරනවා, ඒකට හේතුව තමයි, **“යාදිසං වපතෙ බීජං, තාදිසං හරතෙ ඵලං, කල්‍යාණකාරී කල්‍යාණං, පාපකාරී ච පාපකං”** “යමක්ද වපුරන්නේ, වපුරන දේට අනුවයි අස්වැන්න ලැබෙන්නේ”. අපි මුං ඇටයක් වැපුරුවොත් අපට වී ලැබෙනවා ද? මුං ඇටයක් වැපුරුවොත් ලැබෙන්නේ මුං අස්වැන්නක්මයි. ඒකට හේතුව, වපුරපු දේට අනුවයි අස්වැන්න.

අන්න ඒ වගේ තමයි අපි හිතනවා තව කෙනෙක් පරයා ඉදිරියට එන්න. හිතනකොට අපි ඉදිරියට එනවා කියලා, අපි මේ ජීවිතයේ ඉදිරියට ඒවි. හැබැයි ඊළඟ ජීවිතේ ඉන්නවා වගේ විශාල ප්‍රමාණයක් ආපස්සට යනවා. අන්න අපි කරපු කර්මය දැවැද්ද

හැටියට එනවා. අපි යම්කිසි කෙනෙකුට උදව්වක් කළොත්, ඒ වගේ විශාල ප්‍රමාණයකින් අපට ලැබෙනවා. අර වපුරන බීජයේ අස්වැන්න එක බීජයක් පමණක් නෙමෙයිනේ. අස්වැන්න ගොඩක් එනවා.

අපිට තේරුනත් නැතත්, මේ ලෝකයේ ධර්ම ස්වභාවය. හැබැයි තේරුම් ගත්ත කෙනාට වටිනාකමක් තියෙනවා. මොකද්ද වටිනාකම? එයාට පුළුවන් වැරදි තැනකට ජීවිතය යොමු කරගන්නේ නැතුව ඉන්න. එයාට ඊළඟ ජීවිතය සුගතියක් කරා යොමු කර ගන්න පුළුවන් කමක් ලැබෙනවා.

එතකොට ටිකක් හිතල බලන්න දැන් තාක්ෂණය, විද්‍යාව දියුණුයි. තාක්ෂණය, විද්‍යාව කොච්චර දියුණු වුණත්, අපේ ජීවිතයේ මානසික අසහනයක් එනවා, නැත්නම් සුවකරන්න බැරි ලෙඩක් අපට එනවා, අපි මැරෙන්න ළං වෙලා ඉන්නවා. දැන් අපට හැඬීම, වැළපීම, දුක, සුසුම් හෙලීම තමයි තියෙන්නේ. හැඬීම, වැළපීම, දුක, සුසුම් හෙලීම තියෙන අපිට ඒවා නැති කරගන්න ක්‍රමයක් අද ලෝකේ දියුණුවෙන් අපට කියලා දීලා තියෙනවද? මැරෙන්න ළං වෙනකොට මරණයෙන් අපට ලැබෙන අසහනය දුරු කරගන්න, අපට සුවකරගන්න බැරි රෝගයක් වැළඳුනහොත් ඒ නිසා ඇතිවන අසහනය දුරු කරගන්නට, නැත්නම් අපිට අධික විත්ත පීඩාවක් එනකොට එය දුරු කරගන්න අපට හැකියාවක් නෑ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දෙනවා, මේ ලෝකෙ ඉන්න සත්වයන්ට තියෙන ප්‍රධාන ප්‍රශ්න කිහිපයක්. ඒ තමයි මේ ලෝකේ ඉන්න සියලුම සත්වයන් ලෙඩවෙන ස්වභාවයෙන් යුක්තයි. ලෙඩවීම කවුරුත් දුරු කරලා නැහැ. වයසට යන ස්වභාවයෙන් යුක්තයි. අපි කවුරුත් කැමති නැහැ වයසට යන්න. අපි කවුරුත් මැරෙන්න කැමති නැහැ. නමුත් අකැමැති උනාට නොලැබී තියෙන්නේ නැහැ. අනිවාර්යයෙන් ඒ දේ අපට ලැබෙනවා.

බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දෙනවා මේ සසර ගමනේ ස්වභාවය. දැන් අපි හිතාගෙන ඉන්නේ අපි ඊළඟ ජීවිතේ මනුස්සයෙක්ම වේවි කියලා. පින්වතුනි, මේ මනුස්සයෙක් වෙනවා කියන එකට බුදුරජාණන් වහන්සේ උදාහරණයක් දෙනවා, හරියට කණ කැස්බෑවා විය සිදුරෙන් අහස බලනවා වගේ කියලා. මේ ගැන අපි ගොඩක් හිතන්නේ නැහැ. කලින් කිව්වේ මනුස්සයන්ට සාපේක්ෂව, තිරිසන්හු ගැන උදාහරණයක්, ඒ ගැන පොඩ්ඩක් හිතල බලන්න.

ඒවගේ අපි ටිකක් හිතන්න ඕනෑ මේ සසරේ ස්වභාවය. කණ කැස්බෑවා විය සිදුරෙන් අහස බලනවා කියන්නේ; එක ඇසක් පෙනෙන කැස්බෑවෙක් මුහුදේ ඉන්නවා. මේ කැස්බෑවා අවුරුදු සියයකට සැරයක් වතුර උඩට ඇවිල්ලා අහස බලනවා. එතකොට මේ මුහුදට වියගහක් දාලා තියෙනවා. ඒ කියන්නේ එක සිදුරක් තියෙන ලී කැල්ලක්. එකයි තියෙන්නේ. හැබැයි, ඒක සඳ පැයු පොහෝ දිනක පැහැබර අහසක් තිබෙන අවස්ථාවකුත් වෙන්න ඕනෑ. හරියටම අර කැස්බෑවා අහස බලන වෙලාවට මේ ලී කැල්ල එතැනට හිඟිල්ලා උඟ විය සිදුර අස්සෙන් අහස බලනවා කියන්නේ කොච්චර නම් දුර්ලභ කාරණාවක්ද? මිනිසන් බවක් ලැබීම ඒ වගේ අති දුර්ලභ කාරණාවක් කියනවා.

අපට ඒක තේරෙන්නේ නැහැ. ඇයි තේරෙන්නේ නැත්තේ? අපි කවුරුත් හිතුවද, අපි කොහේ ඉඳලද ආවේ කියලා. කවුරුත් හිතුවේ නෑ. අපි හිතන්නේ අපි අප ගැන හිතනවා කියලා. නමුත් අපි කවුරුවත් අප ගැන හිතලා නැහැ. අපි අප ගැන හිතුවා නම්, මෙන්න මේවා හිතන්න ඕනෑ.

හොඳට හිතල බලන්න ජීවිතේ ප්‍රධාන වෙන්නේ හිත ද? කය ද? හිත නේද? හිතට අනුව නේද කායික ක්‍රියා සියල්ලක්ම තියෙන්නේ. එහෙම නම් අපි වැඩිපුර අවධානය යොමු කළ යුත්තේ හිත ගැන ද? කය ගැන ද? හිත ගැන නේද? දැන් හිතන්න බලන්න, අපේ ඇඳුමේ කිලුටක් ඇති උනහම කිලුට දැක්කොත් කිලුට අයිත්

කරනවානේ. මොකද පිරිසිදු කරගන්න ඕනෑ නිසා. නොදැක්කොත් අයිත් කරන්නේ නැහැ නේ. දැන් ඔන්න අපේ කය ගැන හිතලා බලන්න. අපි ලෙඩ වෙනකොට බෙහෙත් ගන්න යනවා. අපි මොනවා හෝ කයේ කුවාලයක් එනකොට, ඒකක් සුව කරනවා. නිදිමත එනකොට, නිදි කරවනවා. බඩගිනි වෙනකොට, කන්න දෙනවා. ඇඳුම් අන්දවනවා. අලංකාර කරනවා. කයට හොඳට ශබ්ද අහන්න දෙනවා. ලස්සන රූප බලන්න දෙනවා. මේ හැම දෙයක්ම අපි කරනව. හිතල බලන්න, ජීවිතයේ ප්‍රධාන හිත නම්, හිත ගැන ඔහොම හිතනවද කියලා.

හිත කැන වෙනකොට, හිත අපිරිසිදු වෙනකොට, අපි හිත පිරිසිදු කරනවද කියල බලන්න. මොකදද හිත අපිරිසිදු වෙනවා කියන්නේ? හිතට තරහක් එනකොට, ඒ ඝෂණයෙන් අපි දුරු කරනවද? දුරු කරන්න උත්සාහ කරනවද? මොකද හිතට තරහක් ආවා කියලා කියන්නේ, ඒ තරහ මුල්කරගෙන අපිට විශාල දුකක් ඇති වෙන්න කර්මයක් සකස් වෙනවා. හිතට ඊර්ෂ්‍යාවක් ආවහම අපි ඒ අවස්ථාවෙම දුරු කරනවද? හිතට වෛරයක් ආවහම, පළිගන්න, එකට එක කරන්න, වැරදි වැඩක් කරන්න හිතූනහම, අපි දුරු කරනවද? හිතට පසුතැවීමක් ආවහම අපි දුරු කරනවද? රාගයෙන් දැවෙන විට අපි දුරු කරනවද? හොඳට හිතල බලන්න අපි මේවා කරනවද කියලා.

අන්න ඒවා අපි කරනව නම්, හිත ගැන හිතලා තියෙනවා, හිත පිරිසිදු කරන්න උත්සාහ කරලා තියෙනවා, කියලා කියන්න පුළුවන්. එහෙම නැත්නම් අපි හිත පිරිසිදු කරන්න උත්සාහ කරලා නැහැ. එහෙනම් අපි කොච්චර හිතුවත්, අපි අප ගැන හිතනවා කියලා අපි කවුරුත් අපි ගැන හිතලා නැහැ. අවුරුදු පනහක් සියක් වගේ පුංචි කාලයක් ජීවත් වන අපි හිතන්නේ මේක ලොකු කාලයක් කියලා, උපරිම සියයි, සියක් ඉන්නෙන් නෑ මේ කාලේ.

මෙන්න මේ කාලෙට අපිට කයක් ලැබිලා තියෙනවා. මේ කයට සැප දෙන්න තමයි අපි මෙව්වර කාලයක් දඟලන්නේ. හැබැයි මේ

ඔක්කොම ඉවර වෙලා, අපි මැරිලා ගිහිල්ලා සමහර වෙලාවට තිරිසන් ලෝකයේ තිරිසනෙක් වෙනවා, ප්‍රේත ලෝකයේ ප්‍රේතයෙක් වෙනවා. නිරයේ තිරිසනෙක් වෙනවා.

මේක හරියට චිත්‍රපටියක් රඟපානවා වගෙයි. අපට ඒක තේරෙන්නේ නැති එකයි ප්‍රශ්නේ තියෙන්නේ. අපි අතීත ජීවිතවල ඕනෑ කරම් සැප විදිලා ඇති. මේ වගේ නෙමෙයි. අපි රජ වෙලා රජ සැප විදිලා ඇති, අපි බුන්ම ලෝකේ බුන්ම සැප විදිලා ඇති, දිව්‍ය ලෝකේ දිව්‍ය සැප විදිලා ඇති. මේක තමයි සසරේ ස්වභාවය. අපි යමක් ද කරන්නේ ඊට අනුව විපාක විදිමින් සසරේ ගමන් කරනවා. එතකොට හොඳට හිතල බලන්න, අපේ ජීවිත ගැන, අපි සැබැවටම අසරණ නැද්ද කියලා? දැන් මේ කාරණා ටික පැහැදිලි කලේ අපේ අසරණ බව තේරුම් ගන්න.

තමන් හෙට එළි වෙනකොට මැරෙනවා කියලා මොනවා හෝ ක්‍රමයකට දැනගන්න ලැබෙනවා (අසනීපයක් ගැන වෛද්‍ය පරීක්ෂණයකින් හරි). අපි කවුරුත් කැමති ද මැරෙන්න. දැන් මේකට උත්තරයක් තියෙනවද? උත්තරයක් නෑ නේද? අන්න අපි අසරණයි. අපි හිතන්නේ මැරෙන්නේ නෑ, ජීවත්වෙනවා කියලා නේද? ඒක හිතන දෙයක්. නමුත් මරණය කොයි මොහොතක හරි එන්න පුළුවන්. අපි ඔක්කොම අතහැරලා යන්න ලැස්තිද? අපි අසරණ නැද්ද? අසරණයි. සුව කරගන්න බැරි අසනීපයක් හැදෙනවා. පිළිකාවක්, දියවැඩියාව උග්‍ර විදිහට හැදෙනවා. දැන් මොකද වෙන්නේ? හොඳ කරන්න බැහැ. අපි අසරණ නැද්ද? අසරණයි. අපේ ඇස් පේත්තේ නැහැ, කණ් ඇහෙන්නේ නැහැ, තමන්ගේ අත් වාරු නැහැ, තමන්ගේ දේවල් කරගන්න. අපි අසරණ නැද්ද? අසරණයි. අපට ශෝක, පීඩා, සුසුම් හෙළිම්, අපි හිතන දේ නොලැබෙන කොට අපිට දුක ලැබෙනවා. අපි අසරණ නැද්ද? අසරණයි. අපි මැරිලා ගිහිල්ලා තිරිසන් ලෝකේ යනවා. අපි අසරණ නැද්ද?

බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දෙනවා, යම්කිසි කෙනෙක් සෝනාපන්න ඵලයටවත් පත්වුනේ නැත්නම්, ඒ කියන්නේ දහම දැක්කේ නැත්නම්, සත්‍ය දැක්කේ නැත්නම්, ඒකාන්තයෙන්ම ඊළඟ ජීවිතයේ සුගතියට යන බව කාටවත් කියන්න බැහැ. මේ ජීවිතයේ සත්‍ය දැකපු කෙනාට විතරයි කියන්න පුළුවන් එයා ඊළඟ ජීවිතයේ අනිවාර්යයෙන් සුගතියේ යනවා කියලා. අනිත් කිසි කෙනෙකුට කියන්න බැහැ. මේ ජීවිතයේ කොච්චර හොඳට හිටියත් සමහරවිට, අතීත ජීවිතවල කරපු කර්ම අපි දන්නේ නැහැ. ඒවා ඉස්සරහට ඇවිදිලිලා අපි දුගතියේ යන්න පුළුවන්. එච්චර භයානක සසරක් තියෙන්නේ. මේ ගැන අපි හිතන්නේ නැහැ. හිතලා බලන්න අපි අසරණ නැද්ද කියලා. අපි අසරණයි.

අපි අසරණයි කියලා හිතෙන්නේ නැත්තේ ඇයි? බුදුරජාණන්වහන්සේ ලස්සන උදාහරණයක් දෙනවා. මේ කාරණය ගැන හිතන්න. අපේ කයේ කුෂ්ටයක් හැදෙනවා. කුෂ්ටයක් කියන්නේ සමේ විකෘති වීමක්. කුෂ්ටය හැදිලි, ඒක ලොකු වනයක් වෙනවා. දැන් අද කාලේ නම් හැමතැනම දකින්න නැහැ. මොකද බෙහෙත් තියෙන නිසා. ඔන්න හිතන්න කුෂ්ටයක් හැදිලා, ඒක පැහැවනවා, පණුවෝ ගහනවා. දැන් කොච්චර වේදනාවක් තියෙනවාද? දැන් එයා ඒ වේදනාව දුරු කරගන්න, මොකද කරන්නේ? මේ කුෂ්ටය ගිනි අඟුරු වලින් තවනවා. තවන කොට සැපයක් තියෙනවා නේද? ඇගේ කුෂ්ටයක් හැදුනහම කසනකොට සැපයිනේ? කසන්න කසන්න සැපයි. ඊට වඩා ලොකු කුෂ්ටයක් බුදුරජාණන් වහන්සේ උදාහරණයට දෙන්නේ. ඒ කියන්නේ ඒ කුෂ්ටය කසන්නත් බැහැ, ගිනි අඟුරු වලින් තවන්න ඕනෑ. තවන කොටයි සැප. ඒ කුෂ්ටය තවන්න, තවන්න සැපයි. ඇයි සැප? අර කුෂ්ටය නිසා හටගත්ත වේදනාව දුරුවෙනවා. එතකොට ඒ වේදනාව දුරුවන්නේ ඇයි? කුෂ්ටය තවපු නිසා.

මේ උපමාව ගැන හොඳට හිතන්න. බුදුරජාණන් වහන්සේ මේකෙදී පැහැදිලි කරන්නේ, සම විකෘති වීම තමයි කුෂ්ටය. තාවකාලික

සැපයක් හොයන කෙනා, තාවකාලික සතුටක් හොයන කෙනා තමයි කුෂ්ටය තවලා, නැත්නම් කුෂ්ටය කසලා සතුටක් හොයන්නේ. ඒ නිසා එයාට සතුටක් තියෙනවා. සතුටක් නැත්තො නැහැ. හැබැයි ඒ කුෂ්ටය කැසීම නිසා මොකද වෙන්නේ? කුෂ්ටය වැඩි වෙනවද, අඩු වෙනවාද? වැඩි වෙනව. සැපක් ලැබෙනවා. හැබැයි කුෂ්ටය වැඩිවෙනවා.

නුවණ තියෙන කෙනා මොකක්ද කරන්නේ? වෛද්‍යවරයෙක් ලඟට යනවා. වෛද්‍යවරයා කියන්නේ කුෂ්ටය කසන්න එපා, කුෂ්ටයට බෙහෙත් කරන්න කියලා. සම විකෘති වීමක්නේ කුෂ්ටය කියන්නේ. විකෘතිය දුරුකරගන්න බෙහෙත් කරන්න කියලා. බෙහෙත් කළාම විකෘතිය දුරුවෙනවා. කුෂ්ටය හොඳ වෙනවා.

කුෂ්ටය හොඳ වෙච්ච කෙනෙක්, කුෂ්ටයක් හැදිලා කසන කෙනෙක් නැත්නම් අර විශාල කුෂ්ටය තවන කෙනෙක් දකිනකොට, අර හොඳ කරගත්ත කෙනාට හිතෙනවද, අනේ මටත් ආයේ කුෂ්ටයක් හැදිලා කස කසා ඉන්න තියෙනවනම් හොඳයි කියලා? අනේ මට ආයෙත් කුෂ්ටයක් හැදිලා තව තවා ඉන්න තියෙනවනම් හොඳයි කියලා හිතෙන්නේ නැහැ. කවුරුහරි තවන්න හැදුවොත්, එයා කැමති වෙනවද? නැහැ. ඇයි ඒ? ඒක කොහොමත් වේදනාකාරියි. එහෙනම් ඇයි කලින් එයා ඒ කුෂ්ටය කසලා ආශ්වාදයක් හෙච්චේ? තවලා ආශ්වාදයක් හෙච්චේ? කුෂ්ටයක් තිබ්ච්ච නිසා නේ. සම විකෘති වෙච්ච නිසා.

බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ උපමාව ගලපනවා මෙන්න මේ විදිහට. ජීවිතයේ සත්‍ය හොයන්නේ නැති නිසා, (මොකක්ද ජීවිතයේ සත්‍යය? අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම ස්වභාවය. නැත්නම් චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය.) මොකද වෙන්නේ, අප තුළ තියනවා විපරිත සංඥාවක්, විකෘති සංඥාවක්. ඒ තමයි නිත්‍යයයි, සැපයි, ආත්මයි කියලා. අපි හිතන්නේ මැරෙන්නේ නැහැ, ලෙඩ වෙන්නේ නැහැ. තිරිසන් ලෝකේ යන්නේ නැහැ කියලා. අපි සත්‍යය හොයන්නේ නැහැ. සත්‍යය හොයන්නේ නැති නිසා විකෘතියක් අපි තුළ

තියෙනවා. අර කුෂ්ටය නිසා හටගත්ත අසහනය වගේ මේ විකෘතියත් එක්කත් අපට අසහනයක් තියෙනවා. කුෂ්ටය හැදුනා කියන්නේ සමෙහි විකෘතියක්. ඒ වගේ අපි සත්‍ය භෝග්‍යන්තෙ නැති කම තමයි අපේ විකෘතිය. මේ විකෘතිය නිසා අපට අසහනයක් තියෙනවා.

බුදුරජාණන් වහන්සේ පැහැදිලි කරනවා, “සුඛකාමානි භුතානි”, “ මේ ලෝකේ සත්වයෝ සැපයටමයි කැමති” අපි අපව සතුටු කරන්න භෝග්‍යනවා. සතුටු කරන්න භෝග්‍යනවා කියන්නේ මොකක්ද? ඇහැට හොඳ රූප පෙන්නන්න භෝග්‍යනවා, කණට හොඳ ශබ්ද අස්සවන්න භෝග්‍යනවා, නාසයට හොඳ සුවඳවල් දෙන්න භෝග්‍යනවා, දිවට හොඳ රසවල් දෙන්න භෝග්‍යනවා, කයට හොඳ පහසවල් දෙන්න භෝග්‍යනවා, මනසට හොඳ අරමුණු දෙන්න භෝග්‍යනවා, මෙන් මේවා, අපි සතුටු කරන්න භෝග්‍යනවා. හැබැයි සතුටු කරන්න යමක් ලැබෙනකොට සතුටක් තියෙනවා. සතුටක් නැත්තෙ නැහැ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒ ගැන මෙහෙම දේශනා කරනවා. සතුටක් තියෙනවා. හැබැයි ඒ සතුට කොයි වගේද, අර කුෂ්ටය කසන කොට ලැබෙන ආශ්වාදය වගේ. දැන් කුෂ්ටය කසන්නේ ඇයි? සම විකෘති වෙච්ච නිසා. එතකොට තියෙන අසහනයට කසනවා. අන්න ඒ වගේ අපේ ජීවිතයේ සත්‍යය භෝග්‍යන්තෙ නැති නිසා අපට අසහනයක් තියෙනවා, අපට හැම මොහොතකම සතුටුවෙන දෙයක්ම ඕනෑ. ඒ නිසා අපි සතුටු වෙන දේ කරාම යනවා. අපට එවෙලේ සතුටක් ලැබෙනවා. හැබැයි ඒක නැතිවෙලා ගිහිල්ලා ආයේ සතුටක් භෝග්‍යනවා. ඒ සතුට භුක්ති විදීම තුළ අපි සිතින්, කයින්, වචනයෙන් අකුසල් කරලා නැවතත් දුක කරාම යොමුවෙනවා.

අපි සත්‍ය භෝග්‍යන්තෙ නැති නිසා ඔන්න ඔය වගේ වැඩපිලිවෙලක් අපේ ජීවිත තුළ තියෙනවා. කෙනෙක් සත්‍යය භෝග්‍යනවා නම් එයාත් සතුට භුක්ති විදිනවා. හැබැයි වැරදි විදියට නෙමෙයි. එයා

සත්‍යය දකිමින්, තේරුම් අරගෙන වටහාගෙනයි ඒ දේ කරන්නේ. එයා හෙට මැරුණත් අත්හරින්න සූදානම්. එව්වරට දියුණුයි. සතුට භුක්ති විඳින්නේ නැත්තේ නැහැ. දැන් තව පොඩ්ඩකින් මරණය එනව නම්, තමන්ගේ වස්තු, තමන්ගේ කය, තමන්ගේ ශාකීන් සියල්ලම අත හැරීමේ හැකියාව තියෙනවා. අන්න සත්‍යය දකින කෙනාගෙ ස්වභාවය.

සත්‍යය නොදකින කෙනා තැව්තැවී, දුක් වෙවී, පසුතැවෙමින් ඉඳලා මොකද වෙන්නේ? මැරීලා ගිහිල්ලා ඒක රැක ගන්න එක්කෝ ගෙදර වැසිකිළි වලේ පණුවෙක් වෙනවා, නැත්තම් ගෙදර බල්ලෙක් බළලෙක් වෙනවා, නැත්තම් ගෙදර ප්‍රේතයෙක් වෙලා එනවා. අන්න ඒකයි අපට අතහැරගන්න බැරි උනහම සිදුවෙන දේ.

එහෙනම් හොඳට හිතල බලන්න, අපේ ජීවිතේ ගැන අපි හරියට හෙව්වොත් අපට තේරෙනවා, අපි අසරණය කියලා. අපි භාග්‍යයන්තේ නැති නිසා, තාවකාලික ආස්වාදයක් පස්සේ යන නිසා, තාවකාලික සතුටක් විතරක් භුක්ති විඳින නිසා, අපිට අපේ අසරණභාවය තේරෙන්නේ නැහැ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ වදාළ ධර්මය තවත් ආගමක් ගැන කියන එකක් නෙමෙයි. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මය කියන්නේ ලෝකයේ පවතින සත්‍යය පෙන්වා දෙන ධර්මයයි. මේ සත්‍ය ධර්මය තුලින් අත් දකින්නේ තමන් ගැන. ඒ සත්‍යය අත් දකින්න නම්, තමන් ගැන භාග්‍යයන්ත අපි පෙළඹෙන්නට ඕනෑ. තමන් ගැන භාග්‍යයන්තේ නැති නිසා, අපට බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මයක අවශ්‍යතාවයක් නැහැ. අපි පන්සලට ගියාට, අපි සිල් ගත්තට, අපි දානයක් දුන්නට, අපි සැබෑ බුදුරජාණන් වහන්සේ කවුද කියලා දන්නේ නැහැ. සැබෑ බුදුරජාණන් වහන්සේ කවුද කියලා තේරුම් ගන්නට නම්, අපේ අසරණභාවය අපට අනිවාර්යෙන්ම වැටහෙන්නට ඕනෑ. අපේ අසරණභාවය වැටහීවිච දවසට තමයි අපට සැබෑවටම බුදුරජාණන්වහන්සේගේ අවශ්‍යතාවයක්

ඇතිවෙන්නේ. එතකම් අපට බුදුරජාණන් වහන්සේගේ අවශ්‍යතාවයක් ඇතිවෙන්නේ නැහැ.

මේ උදාහරණය තුළින් අපි බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ ධර්මයේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳව තේරුම් ගන්න උත්සාහ කරමු. අපට හැදෙනවා වර්ම රෝගයක්. ඒ වර්ම රෝගයට ප්‍රතිකාර ගන්න රෝහලට යනවා. රෝහලේ ඉන්නේ එක්කෝ මානසික රෝග පිළිබඳ වෛද්‍යවරයෙක්, නැත්නම් අපි හිතමු හදවත් රෝග පිළිබඳ වෛද්‍යවරයෙක්. අපි හොයන්නේ බලන්නේ නැතුව වෛද්‍යවරයා ළඟට ගිහිල්ලා බෙහෙත් ගන්නවා ද? නෑ නේද? අපි යන්නේ කවුරු ළඟට ද? ඉස්සෙල්ලාම අපි හොයලා බලනවා, කවුද වර්ම රෝග පිළිබඳ විශේෂඥයා කියලා. එහෙම හොයලා බලලා අපි ඒ වෛද්‍යවරයා ළඟටයි යන්නේ. අපි හොයන්නේ බලන්නේ නැතුව පශු වෛද්‍ය කෙනෙක් ළඟට යනවාද? යන්නේ නැහැ නේ. දත්ත වෛද්‍ය කෙනෙක් ළඟට යනවාද? යන්නේ නෑ. හොඳට හොයලා බලලා අපි යන්නේ. එතකොට අපි ඉස්සෙල්ලාම තේරුම් ගන්නා අපිට වර්ම රෝගයක් තියෙන බව. අන්න ඒ වගේ, අපි ඉස්සෙල්ලාම තේරුම් ගන්න ඕනෑ අපේ අසරණභාවය. ඇයි අපි අසරණ? ලෙඩ වෙන ජීවිතයක් අපි උරුම කරගෙන ඉන්නේ. වයසට යන ජීවිතයක් අපි උරුම කරගෙන ඉන්නේ. මරණයට පත්වෙන ජීවිතයක් අපි උරුම කරගෙන ඉන්නේ. ඒ විතරක් නෙමෙයි, සතර අපායට යන ජීවිතයක් අපි උරුම කරගෙන ඉන්නේ.

සතර අපායට යන ජීවිතයක් උරුම කරගෙන නැත්තේ කවුද? සෝතාපන්න කෙනා. එතකොට අපි කවුරුත් සතර අපායට යන්න කැමතිද? කවුරුවත් කැමති නැහැ. ලෙඩ වෙන, වයසට යන, මරණයට පත්වෙන ජීවිතයකට කවුරුවත් කැමති නැහැ.

මේ ලෝකේ කවුරුවත් ප්‍රාර්ථනා කරනවාද මම ලෙඩ වේවා කියලා, මම මැරේවා කියලා, මම තිරිසනෙක් වේවා කියලා? කිසි කෙනෙක් ප්‍රාර්ථනා කරන්නේ නැහැ. හැමෝම හිතන්නේ මම ලෙඩ

නොවේවා, මම මරණයට පත් නොවේවා, මම නිරිසනෙක් නොවේවා කියලයි. නමුත් එහෙම වෙනව නම් මේ ලෝකේ කවුරුවත් ලෙඩ වෙන අය ඉන්නවද? වයසට යන අය ඉන්නවද? මැරෙන අය ඉන්නවද? කවුරුත් නෑ. කිසි දෙයක් පැතුව පමණින්, හිතුව පමණින් ලැබෙන්නේ නැහැ. ඒක මේ ලෝකෙ ධර්ම ස්වභාවයක්.

දැන් මෙන්ම මේ ප්‍රශ්නය තේරුම් ගත්ත කෙනා මොකද කරන්නේ? මේකට උත්තරයක් හොයනවා. මේකට උත්තරයක් හොයන්නට නම්, තේරුම්ගන්න ඕනෑ නේද කාටද මේකට උත්තරයක් දෙන්න පුළුවන් කියලා. මොන ප්‍රශ්නයට ද? තමන්ගේ ජීවිතය පිළිබඳ ප්‍රශ්නයට. අන්න එහෙම හොයනකොට හම්බවෙන්නෙ බුදුරජාණන් වහන්සේ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ ගැන මේ පින්වතුන් අහල ඇති. බෝධිසත්වයෝ, ඒ කියන්නේ බුද්ධත්වයට පත් වෙන්න කලින් රමය, සුරමය, සුභ කියන මාලිගාවල කම්සැප උපරිමයෙන් වින්දා. කිසිම ලෙඩෙක් දැක්කේ නැහැ. සුද්ධෝදන රජතුමා, සිද්ධාර්ථ කුමාරයාට ලෙඩෙක්වත්, වයසට යන කෙනෙක්වත්, මැරෙන කෙනෙක්වත්, පැවිද්දෙක්වත් දකින්නෙ නැති වෙන විදිහට කටයුතු කළා. මොකද ඒකට හේතුව? අනාවැකියක් කීවා මේ වගේ දෙයක් දැක්කොත් සිද්ධාර්ථ කුමාරයා ගිහි ගෙදර ඉන්නේ නැහැ කියලා. අවුරුදු විසිනවයක් වෙනකන් කිසිම ලෙඩෙක් දැක්කේ නැහැ, ලෙඩ වූණෙත් නැහැ, වයසක කෙනෙක් දැක්කේ නැහැ, මැරෙන කෙනෙක් දැක්කේ නැහැ. පැවිද්දෙක් දැක්කේ නැහැ.

එවිචර කම්සැප කාටවත්තිබිලා නැහැ. වහින කාලෙට වෙන මාලිගාවක්, පායන කාලෙට වෙනම මාලිගාවක්, හේමන්ත කාලෙට වෙනම මාලිගාවක්, ඒ ඒ කාලයට කයට කිසිම දුකක් නොලැබෙන මාලිගා. දවසක් නගරේ බලන්න යනකොට මහල්ලෙක් දැක්කා. දැකපු ගමන් හිතුවා, අර කවුද? මහලු වෙන අය? එතකොට අපිත් මහලු වෙනවාද? මගේ දෙමව්පියෝත් මහලු වෙනවද? ඉතිං ඇයි

අපි ඔහොම වෙනවනම් මේ සැප විඳින්නේ? අපි ඒකට උත්තරයක් හොයන්නෙ නැද්ද?

ලෙඩෙක් දැක්කා, අර කවුද? ලෙඩෙක්. ලෙඩ වෙනවා කියන්නේ? අපේ කය අසනීපයට පත් වෙනවා. මටත් ඒක වෙනවද? මගේ දෙමව්පියන්ටත් වෙනවද? ඉතින් අපි ඇයි ඔහොම වෙන බව දැනගෙන, ඕකට උත්තරයක් හොයන්නේ නැත්තේ? ඇයි අපි ඕකෙන් නිදහස් වෙන්න හොයන්නේ නැත්තේ, මේ තාවකාලික සැප විඳිමින් විතරක් ඉන්නේ?

මළුමිනියක් දැක්කා. අර කවුද? මළුමිනියක්. මමත් මැරෙනවද? මගේ දෙමව්පියෝත් ඇතුළු සියල්ලෝම මැරෙනවද? ඉතින් ඇයි අපි මේ සඳහා උත්තරයක් හොයන්නේ නැත්තේ? ඇයි අපි මේ බොරුවට පුංචි ආස්වාදයක් විතරක් විඳගෙන ඉන්නේ? අපි මේ සඳහා උත්තරයක් හොයන්නේ නැත්තේ ඇයි කියලා ඡන්තගෙන් අහනවා.

ඊළඟට දැක්කා පැවිද්දෙක්. ඒ කවුදැයි ඇහුවා? මේ ප්‍රශ්න සඳහා උත්තර හොයන්න යන කෙනෙක්. සිද්ධාර්ථ කුමාරයාට හිතූනා මේ සියල්ලක්ම හිස්, හරියට අළුපම හෙළන කෙළපිඩක් වගේ. අළුපම හෙළපු කෙළ පිඩ ආයේ කටට ගන්නවා ද? කටට ගන්නෙ නැහැ. ඒ වගේ ගිහි ජීවිතය අතහැරියා. මේ ප්‍රශ්නයට උත්තරයක් හොයාගන්නා තෙක් මම ආයේ ඔය පැත්ත බලන්නෙවත් නැහැ කියලා. මොන ප්‍රශ්නයට ද? හැමෝගේම ප්‍රශ්නයට. බලන්න ඒ අසහාය ප්‍රඥාව. බලන්න නුවණ තියෙන කෙනා තමන් ගැනත් හොයනවා, අනුන් ගැනත් හොයනවා. දැන් අපි හිතන්නෙ, අපි සැබෑ දේට උත්තර හෙව්වා කියලා.

නමුත් අපි මේ අවුරුදු සීයක් විතර පුංචි කාලෙට හොයාගත්ත දේවල් තමයි මේ ඔක්කොම තියෙන්නේ. එතැනින් පස්සෙ මොනව වෙනවද අපි දන්නේ නැහැ. අපි ඒවා ගැන හිතන්නෙවත් නැහැ. අපි කොහේ ඉඳලද ආවේ කියලා ඒ දන්නෙත් නැහැ. අපි ඒව ගැන

හිතන්නෙවත් නැහැ. ඒ වුනාට අපි හිතන්නේ අපි ගැන හිතනවා කියලා. අපි හිතන්නේ අපි ලෝකේ ගැන දන්නවා කියලා. නමුත් අපි දන්නෙ නෑ, අපි කොහේ ඉඳලා ආවා ද? කොහේ යනවද? කියලා. අන්න නුවණ තියෙන කෙනා හොයනවා, මේකට හේතුව? ඇයි මෙහෙම වෙන්නේ? බෝධිසත්වයෝ ඒක හොයාගෙන ගියා. කවුරු ළඟවත් උත්තරයක් නැහැ. හොයන කට්ටිය ඉන්නවා. නමුත් කාටවත් උත්තරේ හම්බවෙලා නැහැ. තමන් ම අවබෝධ කරගෙන නිදහස් වෙන්න ඕනෑ කියලා හිතනවා. අන්න අපි ඒ අසරණභාවය තේරුම් ගත්තු තැනදී, බුදුරජාණන් වහන්සේ කවුද කියලා අපි හොයනවා. මොකටද හොයන්නේ? ඇයි බුදුරජාණන් වහන්සේ ගැන හොයන්නේ? අපේ ප්‍රශ්නයට උත්තරය හොයන්න. නැතුව වෙන දෙයකට නෙවෙයි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ තමන්ගේ ප්‍රශ්නයට උත්තරය හොයා ගත්තා. උත්තරය හොයා ගෙන අනිත් අයටත් කියලා දුන්නා. ඉපදෙන, ලෙඩවෙන, මහඵවෙන, මැරෙන සංසාරයයි ප්‍රශ්නය. මෙන්න මේ විදිහට අනුගමනය කළොත් මේ ප්‍රශ්නෙන් නිදහස් වෙනවා. මේ සඳහා අපි බුදුරජාණන් වහන්සේව සරණ යනවා, වෙන දෙයකට නෙවෙයි.

එහෙනම් හොඳට මතක තියාගන්න, “බුද්ධං සරණං ගච්ඡාමි” කියලා අපි කුමක් පිණිස ද බුදුරජාණන් වහන්සේ සරණ යා යුත්තේ? අපේ අසරණභාවයෙන් නිදහස් වෙන්න උපකාරයක් ගන්න. වෙන දෙයකට නෙවෙයි. ඇයි ධර්මය සරණ යන්නේ? ධර්මය කියලා කියන්නේ බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන ලද සත්‍යය ධර්මය. එයයි නිදහස් වීම පිණිස අපි ඉගෙන ගත යුත්තේ. ඇයි සංඝයා සරණ යන්නේ? ඒ අසරණභාවයෙන් නිදහස් වෙච්ච, නිදහස් වෙන මඟ අනුගමනය කරන අයයි සංඝයා. ඒ සංඝ රත්නයයි අපට මේ දහම කියල දෙන්නේ. එසේ නම් ජරා මරණ ප්‍රශ්නයට උත්තරයක් හොයන ඔබට, උත්තරයක් සොයාගත් බුද්ධ රත්නයත්, උත්තරය අඩංගු ධර්ම රත්නයත්, උත්තරය ඔබ කරා

රැගෙන එන සංඝ රත්නයන් සරණ නොයා, උත්තරයක් සොයා ගැනීමට වෙන ක්‍රමයක් තියෙනවද? මෙන්න මේකටයි තිසරණ සරණ යන්න. වෙන කිසි දෙයකට නෙවෙයි. තමන්ගේ ප්‍රශ්නයට, තමන්ගේ අසරණභාවයට උත්තරයක් හොයන්න.

අපි කවුරුත් ඔය අසරණභාවයෙන් යුක්තයි. අපට තියෙන ප්‍රශ්න තමයි, අපි අසරණයි කියලා දන්නේ නැතිකම. අපට අසරණයි කියලා වැටහෙන්නේ නැතිකම. අපට අසරණකම වැටහෙනවා, හැබැයි මැරෙන්න ළං වෙනකොට. එතකොට ප්‍රමාද වැඩියි. අපට සරණක් හොයා ගන්නට බැහැ. මැරෙන්න ළං වෙනකොට පිරිත් ටිකක් කිව්වා කියලා අපිව සුගතියකට යයිද කියන්න බැහැ. මැරීලා ඉවර වුනාට පස්සේ පාංශකුලය දුන්නා කියලා, මැරීලා ඉවර වුණාට පස්සේ දානෙ දුන්නා කියලා, මැරෙන්න ළං වෙනකොට ස්වාමීන් වහන්සේ නමක් වඩම්මවලා කතා කළා කියලා අපිව සුගතියකට යයිද කියන්න බැහැ. අපි මැරෙන්න කලින් ඉඳලම අපේ ප්‍රශ්නයට උත්තර හොයන්න ඕනෑ. අපේ ප්‍රශ්නයට උත්තරේ හෙව්වොත් තමයි මේ ප්‍රශ්නය එන මොහොතේ ඊට මුහුණ දෙන්න අපට පුළුවන්කමක් ලැබෙන්නේ. නැත්තම් අපිට ප්‍රශ්නය එන මොහොතේ මුහුණ දෙන්න බැරි වෙනවා.

එහෙනම් ඉස්සෙල්ලාම හොඳින් තේරුම් ගන්න ඕනෑ, අපේ ජීවිතයට බුදුරජාණන් වහන්සේ නමකගේ ධර්මයක් අවශ්‍ය ඇයි කියලා? අපි ඒක තේරුම් ගන්නේ නැතුව මොන දේ කළත්, අනිත් අය කරනවට කළත්, වැඩක් නැහැ. අපි ඉපදෙන කොට බෞද්ධ කියලා, අපට උප්පන්න සහතිකයට ලැබුණා. අනිත් අයත් පන්සල් යනවා, අපිත් පන්සල් යනවා. දානයක් දෙනකොට, අපිත් දානයක් දෙනවා. පාංශකුලය දෙනකොට, අපිත් දෙනවා. අපි තේරුමක් ඇතිව නෙමෙයි කරන්නේ. බුදුරජාණන් වහන්සේ සම්බුද්ධත්වයට පත් වෙනකොට බෞද්ධයෝ ලෝකේ හිටියේ නැහැ. බෞද්ධ වුණේ කොහොමද? මේ ප්‍රශ්නය තේරුම් ගත්ත අය, ප්‍රශ්නයට උත්තරේ හොයාගෙන ගියා.

අන්ත ඒකයි වෙනස තියෙන්නේ. අපිට ඒ ප්‍රශ්නය තිබුනේ නැහැ. බුදුරජාණන් වහන්සේ භොයාගෙන ගිය අයට තියෙන ප්‍රශ්නේ අපට තිබ්බේ නැහැ. මෙන්න මේ ප්‍රශ්නේ තේරුම් අරගෙන, භොයාගෙන යන කෙනාට, බුදුරජාණන් වහන්සේ හම්බවෙනවා. හම්බවුනාට පස්සෙ බුදුරජාණන් වහන්සේ ඔය ප්‍රශ්නයට උත්තරය, අනුගමනය කරන්න ඕනෑ වැඩපිළිවෙළ කියලා දෙනවා.

කොහොමද ඒ ප්‍රශ්නය සකස් වෙන්නේ කියලා. එතකොට ඒ කියපු කාරණාව තමන් තුළින් තේරුම් ගන්නවා. තමන් තුළින් සත්‍යය අත්දකිනවා. තමන්ගේ අසරණභාවයෙන් නිදහස් වෙනකොට බුදුරජාණන් වහන්සේව සරණ යනවා. අන්ත එතැනයි සැබෑවටම “බුද්ධං සරණං ගච්ඡාමි” වෙන්නේ. එතැනයි බෞද්ධකම තියෙන්නේ. බුදුරජාණන් වහන්සේ සරණ යන්නේ එතැනදීයි.

අසරණභාවයට පිළිසරණක් භොයාගෙන යන කෙනාට පිළිසරණ ලැබීවිච තැනදී, බුදුරජාණන් වහන්සේගේ වචනය විශ්වාස කරනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මයෙ තියෙන්නේ ඉල්ලුවහම ලැබෙන දෙයක් නෙමෙයි. අපි හිතන්නෙ අපිට දුකක් එනකොට කොතැනට හරි ගිහිල්ලා ප්‍රාර්ථනා කළහම දුක නැතිවෙනවා කියලා. එහෙම වෙනවා නම් මේ ලෝකේ, බෝධි පූජා තියන ඔක්කොම කට්ටිය දුක ලබනවාද? හැමෝම බෝධිපූජා තියනවා, කිසි කෙනෙක් දුක ලබන්නේ නැති වෙන්නට ඕනෑ. මේ දුක කියන දේ නැති කරන එකක් නෙමේ. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මයෙන් පෙන්වා දෙන්නේ දුක හැඳෙන හැටි තමන් තුළින් භොයන වැඩපිළිවෙළක්.

බුදුරජාණන්වහන්සේ කාගෙවත් දුක නැති කරන්නේ නැහැ. බුදුරජාණන් වහන්සේ කාටවත් ධනය දෙන්නෙ නැහැ. වස්තුව, භෞතික දේවල් දෙන්නේ නැහැ. බුදුරජාණන් වහන්සේට එහෙම දෙන්නත් බැහැ. තමා තුළින් ප්‍රඥාව මුල්කරගෙන සත්‍ය දකින වැඩපිළිවෙළක් බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දෙන්නේ. අන්ත එතැනදී තමයි අපි බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයෙක්

වෙන්නේ. අපි, අපේ ප්‍රශ්නය තේරුම් ගන්නා තෙක් පිළිසරණක් හොයන්නේ නැහැ. පිළිසරණක් හොයන තෙක් අපට ශ්‍රාවකත්වය නැහැ. ශ්‍රාවකත්වයට එන්න නම් අපි අසරණකම හඳුනාගෙන, ඒ සඳහා පිළිසරණක් හොයන්න ඕනෑ.

ධනය ඇති කරගන්න ක්‍රමයක් බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දෙනවා. ඒ අපි හිතන ධනයට එහා ගියපු දෙයක්. දැන් අපි ඇති කරගත්ත ධනය නම් ඥාති සම්පත්තිය, භව භෝග සම්පත්තිය, ඉඩම්, දේපල සම්පත්තිය, හා උගත්කමයි. මේවත් සම්පත්ති තමයි. අපි ඔය හැම එකක් ම ඇති කර ගත්තා. නමුත් ඔය කිසිම සම්පත්තියකට පුලුවන්ද අපි මැරෙන එක නවත්වන්න? අපි මැරලා තිරිසන් ලෝකෙ යන එක නවත්වන්න ඔය කිසිම දෙයකට බැහැ. අපට ඔය ඔක්කොම අනහැරලා යන්න වෙනවා.

බුදුරජාණන් වහන්සේ සම්පත්ති පහක් කියලා දෙනවා. මේ පහ කෙනෙකුට තියෙනවා නම් එයා කවදාවත් තිරිසනෙක් වෙන්නේ නැහැ, එයා කවදාවත් ප්‍රේතයෙක් වෙන්නේ නැහැ, එයා කවදාවත් දුක්ඛිත ජීවිතයකට යන්නේ නැහැ. මෙන්න මේ ධනය කෙනෙක් තුළ තියෙනවා නම් මනුෂ්‍ය ලෝකයේ සහ දිව්‍ය ලෝකයේ ගත කරලා මේ දුක අවසන් කරනවා. මේ ධනය ඇති කරගන්න එක දෙයක් අවශ්‍යයි. ඒ තමයි ප්‍රඥාව. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මය තියෙන්නේ, “පඤ්ඤාවනො අයං ධම්මො, නායං ධම්මො දුප්පඤ්ඤස්ස” - ප්‍රඥාව තියෙන කෙනාටයි, දුෂ්ප්‍රාඥ කෙනාට නෙමෙයි.

මොනවද මේ ධනය?

පළවෙනි ධනය තමයි ශ්‍රද්ධාව කියන ධනය. එතකොට ශ්‍රද්ධාව කියන ධනය ඇති කරගන්නේ කොහොමද? ජිත්වතුනි, බුදුරජාණන් වහන්සේ ගැන දැනගැනීමටයි ශ්‍රද්ධාව කියන්නේ. හරියට බුදුරජාණන් වහන්සේ ගැන කෙනෙක් දැනගත්තා නම් එයාට කියනවා ශ්‍රද්ධාව කියන ධනයෙන් යුක්තයි කියලා. ඇයි එහෙම

කියන්නේ? දැන් අපේ අසරණභාවයට උත්තරයක් නොයාගෙන යනකොට, සරණ දෙන්න පුළුවන් කෙනෙක් හම්බවුනා, එයා ගැන අපි දැනගත්තේ නැතුව අපට සරණ යන්නට බැහැ. ඒ නිසා බුදුරජාණන් වහන්සේ ගැන දැනගන්නවා. බුදුරජාණන් වහන්සේට අපට පිළිසරණක් විය හැකි බව අපට වැටහෙනවා. අපට අසනීපයක් හැදුන විට වෛද්‍යවරයා ළඟට ගිය පසු, මේ විදිහට බෙහෙත් ගන්න, මෙන්න මේවා අපත්‍ය ආහාර, මේවා ගන්න එපා, මේවා පත්‍යයි, මේවා ගන්න කියලා වෛද්‍යවරයා කියනවා නේද?

අපි දැන් වෛද්‍යවරයා කියන විදිහට කටයුතු කළ යුතුයි නේද?. අපේ අසරණභාවයෙන් නිදහස් වෙන්න නම්, ලෙඩේ සුව කරගන්න නම්, පිළිසරණක් නොයාගෙන බුදුරජාණන් වහන්සේ ළඟට යනවා. එතකොට බුදුරජාණන් වහන්සේ ගැන ඉස්සෙල්ලාම තේරුම් ගන්නවා කවුද බුදුරජාණන් වහන්සේ කියන්නේ කියලා. ඒ තේරුම් ගැනීමට කියනවා ශ්‍රද්ධාව කියන ධනයෙන් යුක්තයි කියලා.

ඊ ළඟ කරුණ ලෙස බුදුරජාණන් වහන්සේ, දේශනා කරණවා වැරදි කරන්න එපා, හොඳ කරන්න. ප්‍රාණඝාතය කරන්න එපා, සොරකම් කරන්න එපා, වැරදි කාම සේවනය කරන්න එපා, බොරු කියන්න එපා, මත්පැන්, මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතා කරන්න එපා. ඇයි එහෙම කියන්නේ? වෙන දෙයකට නෙවෙයි, අපේ අසරණභාවයට පිළිසරණ වෙන්න, අපට රැකවරණයක් දෙන්න, මෙන්න මේ විදියට කරන්න කියනවා. එතකොට වෛද්‍යවරයාගේ වචනය ඇහුවොත් නේද අපට ලෙඩේ සුවකර ගන්න පුළුවන්, අන්න ඒ වගේ තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ කියපු දේ දැන් අපට කරන්න වෙනවා, මොකටද කරන්නේ? අපේ අසරණභාවයෙන්, ප්‍රශ්නයෙන් නිදහස් වෙන්න, නැතුව වෙන දෙයකට නෙමෙයි. අපි මේක තේරුම් ගත්ත නැත්නම් කවදාවත් හොඳ දේ කරන්නෙත් නෑ, නරක දේ අතහරින්නෙත් නෑ. එහෙනම් අපි අපේ අසරණ භාවය තේරුම් අරගෙන, අසරණ භාවයෙන් නිදහස් වෙන්න ශ්‍රද්ධාව කියන ධනය ඇති කරගන්න ඕනෑ.

ඊළඟට කරුණ ලෙස බුදුරජාණන් වහන්සේ, දේශනා කරණවා සීලය ධනයක් හැටියට. එතකොට සිල් රකින්නේ ඇයි? අපිට රැකවරණයක් දෙන්න, වෙන දෙයකට නෙවෙයි. තමන්ගේ ජීවිතයට රැකවරණයක් දෙන්න, සීලය කියන ධනය ඇති කර ගන්නවා.

ඊළඟ ධනය තමයි දහම් දැනුම. ඇයි ධර්මය ඉගෙන ගන්නේ? දැන් අපි ධර්මය කියලා දන්නේ පිරික් පොතේ තියෙන පිරික් ටිකකුයි, ඉස්කෝලේ විෂයක් ලෙස ඉගෙන ගත්ත ටිකකුයි විතරනේ. ධර්මය කියන්නේ, අපේ අසරණභාවයෙන් නිදහස් වෙන්න බුදුරජාණන් වහන්සේ කියලා දෙන දේ. “ඔය පුශ්තේ හැදෙන්නේ මේ විදිහට. ඔය පුශ්තේ හැදෙන හේතුව මෙහෙම කලොත් දුරු කරන්න පුළුවන්. ඔය පුශ්තේ හැදෙන හේතුව මෙහෙම දුරු කරන්න උත්සාහ කරන්න. එවිට ඔය පුශ්තේ ඔබට නිදහස් වෙන්න පුළුවන්” කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ කියලා දෙනවා. මෙන්න මේ කියලා දෙන දෙයට කියනවා ධර්මය කියලා. අපේ පුශ්තේට උත්තර භෝයාගෙන අපි බුදුරජාණන් වහන්සේ ළඟට ගියාට පස්සේ, අපේ පුශ්තේට උත්තරේ ලෙසට බුදුරජාණන් වහන්සේ කියලා දෙන දේ තමයි ධර්මය කියන්නේ. ධර්මය ඉගෙන ගැනීමත් ධනයක්. ශ්‍රද්ධාව ධනයක්, සීලය ධනයක්, සුතය (දහම් දැනුම) ධනයක්.

ඊළඟ ධනය තමයි අතහැරීම හෙවත් ත්‍යාගය. ඇයි අපි අතහරින්නේ? ඔන්න බුදුරජාණන් වහන්සේ හතර වන ධනය විස්තර කරනවා, අතහැරීම. දැන් බලන්න කල්පනා කරලා, මේ පින්වතුන්ට, මරණාසන්න මොහොත වෙනකොට තමන්ගේ ධනය අතහරින්න පුළුවන් ද? තමන්ගේ ඥාතීන් අතහරින්න පුළුවන් ද? තමන්ගේ යාන වාහන, තමන්ගේ කය අත් හරින්න පුළුවන් ද? බැහැ නේ. ඇයි ඒ? අපි අතහැරීම දියුණු කරලා නැහැ. දැන් අතහරින්න බැරි නිසා මොකද වෙන්නේ, මැරිලා ගිහිල්ලා තිරිසන් ලෝකයේ උපදිනවා, ප්‍රේත ලෝකයේ උපදිනවා, අතින් අයගේ අසුචි අනුභව කරමින්, කුණුකෙළ අනුභව කරමින් ඒකත් එක්කම

ඉන්නවා. ඇයි ඒ? අතහරින්න බැරි නිසා. ඇයි අතහරින්න බැරි? අපි අතහැරීම හුරු කරලා නැහැ. ඊළඟට අපේ හිතට රාගය එනකොට අතහරින්න පුළුවන්ද? බැහැ. ද්වේශය එනකොට අතහරින්න පුළුවන්ද? බැහැ. හිතට පසුතැවීමක්, දුකක් එනකොට අතහරින්න පුළුවන්ද? බැහැ. ඇයි ඒ? අතහැරීම හුරුකරල නැහැ. අපි අතහැරීම හුරු නොකරපු නිසා අපට අතහරින්න බැහැ.

එහෙනම්, අපි අතහරින්න හුරු කරන්න ඕනෑ. අප ලග තියන දෙයක් අන් අයට දෙන්න අපි උත්සාහ කරන්න ඕනෑ. මෙන්න මේක තමයි අතහැරීම කියන්නේ.

විපස්සි බුදුරජාණන් වහන්සේගේ කාලයේ එක බමුණෙක් හිටියා ඒකසාටක කියලා. මේ බමුණට තිබ්බේ එක සළුවයි. දැන් අපි ඔය අලුත් ඇඳුමක් ඇඳන් ගමනක් යන්නේ. ඒවගේ ඉන්දියාවේ තවමත් චාරිත්‍රයක් තියෙනවා කරට සළුවක් දාගෙන තමයි ගෙදරින් එළියට යන්නේ. ඒ බමුණටයි බැමිණිටයි දෙන්නටම ඒ සළුව එකයි තිබ්බේ. එතකොට මේ දෙදෙනාට එකවර ගමනක් යන්න නැහැ. බමුණා රැ යනවා, බැමිණි උදේ කාලයේ යනවා. දැන් බමුණා රැ ගියා බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් බණ අහන්න. බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් බණ අහනකොට මෙයාට හිතෙනවා, බුදුරජාණන් වහන්සේට මොනවා හරි පූජා කරන්න ඕනෑ කියලා. නමුත් පූජා කරන්න දෙයක් නැහැ. තියෙන්නේ එකම වස්තුවයි. අර සළුව විතරයි. තමන්ගේ සන්තකේ ගෙදරවත් කොහෙවත් වෙන මුකුත් නැහැ. මේ සළුව පූජා කරන්න හිතෙනවා. හිතීවිල ගමන් ආයෙත් මතක් වෙනවා, “අනේ මං මේක බුදු රජාණන් වහන්සේට පූජා කළොත් එහෙම, මට ආපහු බණ අහන්න එන්න හම්බවෙන්නෙත් නැහැ. ඒ නිසා පූජා කරන්නේ නැහැ” කියලා හිතනවා. මෙහෙම හිත හිතා ඉඳලා උදේ වෙනකොට අර සළුව බුදුරජාණන් වහන්සේ ලඟට ගිහිල්ලා පූජා කරලා, “මම දිනුවෝ” කියලා සතුවත් කෑ ගහනවා. ඇයි මම දිනුවෝ කිව්වේ? ඇයි තමන්ගේ හිතින් සළුව කෙරෙහි ආශාව දුරු කළා, හිතත් එක්ක යුද්ධයක් කළා. ඒක අහපු

රජතුමා සළ පන්සියක් දුන්නා. දෙකක් විතරක් තියාගෙන ඉතිරිවා බුදුරජාණන් වහන්සේට පූජා කළා.

එතකොට එහෙම අතහැරීමක් තියෙන කෙනාට තමයි, මේ කෙළෙස් අතහරින්න පුළුවන්. නැත්නම් අපි අනිවාර්යයෙන්ම කෙළෙස් එක්ක පැළපදියම් වෙලා, දුගතියේ යනවා. අපි මැරිලා ගියත් මේවා අතහැරලා යන්නේ නැහැ. මැරිලා මේ ගෙදරටම එනවා වැසිකිළි වලේ පණුවෙක් වෙලා. ඒක තමයි සසරේ ස්වභාවය. ඇයි ඒ? අපි අතහරින්න දක්ෂ නැහැ. එහෙනම් මෙන්න මේ අතහැරීම කියන ධනය ඇති කරගන්න ඕනෑ. මෙයයි හතරවෙනි ධනය.

පස්වෙනි ධනය තමයි ප්‍රඥාව කියන ධනය. ප්‍රඥාව කියන ධනය ඇති කරගන්න නම් මේ ධර්මය ඉගෙනගෙන තමන් ගැන භොයන ගතිය අපට තියෙන්නට ඕනෑ. තමන් ගැන භොයන ගතිය නැත්නම් ප්‍රඥාව ඇති වෙන්නේ නැහැ. දැන් අපි බුදුරජාණන් වහන්සේ ළඟට යන්නේ ඇයි? තමන්ගේ ප්‍රශ්නයට උත්තරයක් භොයන්න. තමන්ගේ ප්‍රශ්නයට උත්තරයක් භොයන්න බුදුරජාණන් වහන්සේ ළඟට ගිහින්, බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ දේ පිළිගෙන, ඒ දේ තේරුම් ගන්න උත්සාහ කරණවා. ඒ දේශනා කළ දේට අනුව තමන්ගේ ප්‍රශ්නය තේරුම්ගන්න භොයනකොට තමයි ප්‍රඥාව කියන ධනය ඇති වෙන්නේ.

මෙන්න මේ කාරණා පහ කෙනෙක් තුළ තියෙනවා නම් එයා දුප්පත් නැහැ. භෞතිකව ලොකු ධනයක් තිබ්බත්, ලෝකෙම රජ වෙලා හිටියත්, ලෝකෙම පිළිගත්තත්, මේ ලෝකයේ සියළු න්‍යායන් භොයාගත්තත්, මේ පහ නැත්නම් එයා දුප්පත්. භෞතික දෙයින් පොභොසත් වුනාට, ලෝක විෂයෙන් පොභොසත් වුනාට තමන්ට තමන් දුප්පත්. තමන්ට තමන් යමක් කරගෙන නැහැ. මැරිලා තිරිසන් ලෝකයේ තිරිසනෙක් වෙන්න පුලුවන්, මැරිලා ප්‍රේත ලෝකයේ ප්‍රේතයෙක් වෙන්න පුලුවන්. ඇයි ඒ? මේ පංච

ධනයෙන් දුප්පත් නිසා. හැබැයි මෙන්න මේ පහ කෙනෙක් තුළ තියෙනවා නම් එයා පොහොසත්.

මැරෙන කොටත් තමා තුළ තියෙන ධනය අරගෙන යනවා. දැන් මේ ජීවිතයේ අපට මහ පෘථිවියම රත්තරන් වෙලා තිබුණත්, මැණිකක් වෙලා තිබුණත්, මේ මහා පෘථිවියේ සම්පූර්ණ බලය, සියලුම හමුදා බලය, සියලුම නිලයන්, මේ ලෝකයේ සියලුම න්‍යායවල් හොයාගෙන තිබ්බත් මැරෙනකොට අරන් යනවද? ඒ ධනයත් කිසි දෙයක් අරන් යන්නේ නැහැ. හැබැයි බුදුරජාණන් වහන්සේ වදාළ මේ ධනය අරන් යනවා. එහෙනම් සැබෑම පොහොසත් කෙනා කවුද? මෙන්න මේ පංච ධනයෙන් යුක්ත කෙනා.

එයා මේ ධනය තව තවත් වැඩි කරගන්නවා, තව තවත් මේ ධනයෙන් පොහොසත් වෙනවා. අවසානයට මොකද වෙන්නේ? මේ සියළු දුකින් එයා නිදහස් වෙනවා. අන්න ඒ සඳහා තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මය තියෙන්නේ. වෙන කිසි දෙයක් සඳහා නෙමෙයි. අපි හිතන්නේ මේ ලස්සනට, ලොකුවට තියෙන භෞතික දේවල් තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මය කියලා. තමාගේ සන්තානය තුළයි බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මය වැඩෙන්න ඕනෑ. තමාගේ ප්‍රශ්නයට උත්තරේ හොයන තැනයි බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මයේ තියෙන්නේ, වෙන තැනක නෙවෙයි. අන්න එයා එහෙනම් ජීවිතයේ සත්‍යය හොයාගෙන යනවා. එතකොට එයාට වැටහෙන කාරණාව තමයි, චතුරාර්ය සත්‍යය ධර්මය.

දැන් චතුරාර්ය සත්‍යය හොයන්න වෙනවා. දුක කියන්නේ සත්‍යයක්, දුක හට ගන්නවා කියන්නේ සත්‍යයක්, දුක නැතිවෙනවා කියන්නේ සත්‍යයක්, දුක නැතිවෙන මාර්ගය කියන්නේ සත්‍යයක්. මේ ආර්ය සත්‍ය හතර ගැන නුවණින් විමසන්න වෙනවා. මේ ආර්ය සත්‍ය හතර ගැන කෙනෙක් නුවණින් විමසනවා කියන්නේ, එයා තමන් ගැන හෙවිවා වෙනවා.

අපි දුකක් එනකොට අයින් කරන්න නේ භොයන්නේ. අපි දුකක් එනකොට ඒක වහන්න භොයන්නේ, මොනවා හෝ ක්‍රමයකින් වහලා තාවකාලික පොඩි තෘප්තියක් ලබනවා.

බුදුරජාණන්වහන්සේ පෙන්වන්නේ දුක හැදුනේ ඇයි කියලා භොයන්න කියලා. අපි කුණ්ටය කසමින් සැපක් භොයනවා වගේ තාවකාලික සතුටක් භොයන නිසා, තාවකාලික ආස්වාදයක් භොයන්නේ. අපි භොයන්නේ දුක වහල දාන්න, දුකින් පලා යන්න, දුක අයින් කරන්න. බුදුරජාණන් වහන්සේ කියන්නේ දුක අයින් කරන ක්‍රමයක් නෙවෙයි, දුක වහල දාන ක්‍රමයක් නෙවෙයි, දුක හැදුනේ කොහොමද කියලා භොයන්න. දුක ගැන බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් අහගන්න කෙනා මොකද කරන්නේ? දුක හැදිවිච්ච හැටි භොයන්න යොමුවෙනවා. අන්න ඒක තමයි දුක්ඛ සමුදය ආර්ය සත්‍යය. දුක හැදුනේ කොහොමද? ආසාව නිසා. අපට ආස කරන දේවල් දාහයි නම් දුක් දාහයි, සීයයි නම් දුක් සීයයි, දහයයි නම් දුක් දහයයි, ආසකරන දේවල් නැත්නම් දුකක් නැහැ. අපි මොනවටද ආස කරන්නේ? ඔන්න තමන්ට ගලපලා බලන්න. ඇහැට පෙනෙන රූපයට. අපි කවුරුත් කැමතිද අකැමැති රූපයක් දකින්න. කැමති නැහැ නේ. අපි කැමතියි, අපි කැමති රූපම දකින්න. එහෙනම් අපි ඇහැ අරිනකොටම අපි තුළ තියෙන්නේ මොකක්ද? ආසාව. අන්න අපි ඇහැ ඇරිය ගමන් දුකට හේතුව තියෙනවා.

කවුද කැමති කණට අම්හිරි ශබ්දයක්, ඒ කියන්නේ කවුරු හරි බනින දෙයක්, නින්දා කරන දෙයක්, සෝෂාවක් ඇහෙනවට? කවුරුත් කැමති නෑ හැමෝම කැමතියි හොඳ දේම අහන්න. එහෙනම් කණ යොමු වෙනකොට මොකද්ද තියෙන්නේ? ආසාව.

අපි කවුරුත් කැමතිද නාසයට දුගඳක් ආසුභණය කරන්න? කැමති නැහැ. සුවඳමයි ආසුභණය කරන්න කැමති. එහෙනම් නාසයට යොමු වෙනකොට තියෙන්නේ මොකක්ද? ආසාව. අපි කැමතිද අපි අකැමැති අප්‍රිය දෙයක් කන්න? කැමති නැහැ. දිවට යොමු වෙන

තැනම තියෙන්නේ ආසාව. හිතන්න අපි කවුරුත් කැමතිද කවුරු හරි අපට ගහනවට? නැත්නම් අමාරු වේදනාවකින්, සිතලේ අපි එළියට බැහැලා ඉන්න කැමතිද? අවිච්චි ගිනියමේ පිවිටි පිවිටි ඉන්න කැමතිද? කයට දුකක් දෙන්න කැමතිද? කවුරුත් කැමති නැහැ. ඇයි ඒ? ආසාව නිසා. අපි කවුරුත් කැමති ද මනසට පීඩාව ගෙනදෙන අරමුණු හිත හිතා ඉන්න? කැමති නැහැ.

එහෙනම් ආසාව තියෙන්නේ කොතැනද? ඇහෙන්න රූප දකින තැන, කනෙන් ශබ්ද අහන තැන, නාසයෙන් ආඝ්‍රහණය කරන තැන, දිවෙන් රස ලබන තැන, කයෙන් පහස ලබන තැන, මනසින් අරමුණු හිතන තැන.

දුකට හේතුව ආසාව නම්, මේ ආසාව තියෙන තාක්කල් දුකෙන් නිදහස් වෙන්න පුළුවන්ද? දුකෙන් නිදහස් වෙන්න බැහැ. හේතුව තියෙන නිසයි දුක තියෙන්නේ. දුක දුරු වෙන්න නම් ආසාව දුරු වෙන්න ඕනෑ. හොඳට හිතලා බලන්න මේ කාරණාව, අපේ ජීවිතය කියන්නේ ඔය හය නෙවෙයිද? ඇහෙන්න රූප දකින, කනෙන් ශබ්ද අහන, නාසයෙන් ආඝ්‍රහණය කරන, දිවෙන් රස ලබන, කයෙන් පහස ලබන, මනසින් හිතන එක. ඔය හයෙන් තොරව අපි ජීවත් වෙනවා කියලා කියන්න පුළුවන්ද? අපි මේ ලෝකේ කුමන හෝ දෙයක් කරන්නේ මේ හයෙන් නේද? ඔය හයෙන් තොරව වෙන කතා කරන්න කිසි දෙයක් නැහැ. එහෙනම් ජීවිතේම තියෙන්නේ කොතැනද? ආසාව එක්ක. එහෙනම් ජීවිතේම තියෙන්නේ මොකක් මතද? දුක මත.

හොඳට හිතලා බලන්න, අපි ජීවත් වෙනවා කියන්නේ ඇහෙන්න රූප දකින එක, කණෙන් ශබ්ද අහන එක, නාසයෙන් ආඝ්‍රහණය කරන එක, දිවෙන් රස ලබන එක, කයින් පහස ලබන එක, මනසින් හිතන එක, ඔය හයෙන් තොරව කිසිම ජීවිතයක් ජීවත් වෙනවා කියලා එකක් නැහැ. බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නවා දෙන්නේ ඔන්න ඔය ගැන භෞයන වැඩ පිළිවෙළක්. ඔය හයට යම් ආසාවක් තියෙනවාද එතැන තියෙන්නේ දුක.

ඊළඟට බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දෙන්නේ මේ ආසාව දුරු කරන මාර්ගයක්. මේක බලෙන් දුරු කරන්න බැහැ. ඒකට ඕනෑ දැක්මක්. ඒ තමයි අනිත්‍ය දේ අනිත්‍ය බව, දුක් දේ දුක් බව, අනාත්ම දේ අනාත්ම බව දැකීම. මෙන්න මේ තුන යම්කිසි කෙනෙක් දැක්කා නම්, එයාට මේ ආයතන හයෙහි සත්‍ය අවබෝධ වෙන්න පටන් ගන්නවා.

අපි බලමු ඒක කොහොම ද තේරුම් ගන්නේ කියලා. අනිත්‍යයි කියන්නෙ මොකක්ද? අනිත්‍යයයි කියන්නේ ස්ථිර නෑ කියන එක, හේතු නිසා හට ගන්නවා කියන එක. හේතු නිසා පවතිනවා, හේතු නැත්නම් පවතින්නේ නැහැ.

බුදුරජාණන් වහන්සේගේ උදාහරණයකින්ම ඒක පැහැදිලි කරගනිමු. රජකෙනෙකුට විණාවක් වාදනය කරන හඬ අහන්න ලැබෙනවා. විණාවක් වාදනය කරන හඬ ඇහුනට පස්සේ රජතුමා කියනවා අර ඇහෙන සද්දය අරන් එන්න කියලා. දැන් සේවකයෝ ගිහිල්ලා විණාවයි, දණ්ඩයි අරගෙන එනවා. අරගෙන ඇවිදිල්ලා රජතුමාට දෙනවා. දුන්නහම රජතුමා අහනවා කෝ අර ශබ්දය? “ස්වාමීනී ශබ්දය කියලා කියන්නේ ස්ථිර දෙයක් නෙමෙයි. විණාව දණ්ඩෙන් වාදනය කරද්දි හට ගන්න දෙයක්”. “නෑ නෑ මට ඕවා එපා. මට ශබ්දය ඕනෑ” කියලා රජතුමා කියනවා. සේවකයෝ කියනවා “රජතුමනි ශබ්දය කියලා දෙයක් නැහැ. ශබ්දය කියන්නේ හට ගන්න දෙයක්.” “නෑ නෑ මට ඕවා එපා. ශබ්දය ගෙනත් දෙන්න. ශබ්දය කියලා දෙයක් නැත්නම් ඕක පළලා විසිකරන්න. මට ඕවා වැඩක් නැහැ” කියලා රජතුමා කියනවා.

ඒකයි අනිත්‍යයි කියන්නෙ. හේතු නිසා තියෙනවා, හේතු නැත්නම් නැහැ. විණාවේ ශබ්දය කියන්නේ මොකක්ද? හේතු නිසා තියෙන්නේ. ශබ්දය කොතැන හරි තියෙනවද? විණාව තුළ ශබ්දය නැහැ, ශබ්දය වෙන කොතැනකවත් නැහැ. ශබ්දය කියන්නේ මොකක්ද? වාදනය කරද්දි හට ගන්න දෙයක්. අන්න ඒ බව දැක්කොත් ශබ්දයට කළකිරෙනවා.

මෙන්න මේ දේ අපේ ජීවිතයෙන් දැකිය යුතුයි. ඇහෙන්න රූප දකින කොට හොඳ රූපය කියන දැක්ම හටගන්නෙන් හේතු නිසා. හේතු නැති උනාම නැතිවෙනවා. එහෙම නම් ඇයි ඇලෙන්තේ?

නරක රූපය දකිනවා කියන එකත් තියෙන්නේ හේතු නිසා, හේතු නැති උනාම නැතිවෙනවා. එහෙම නම් ඇයි ගැටෙන්නේ? මෙන්න මේ විදිහට අනිත්‍ය පාදක කරගෙන ඇස, කණ, නාසය, දිව, කය, මනසෙහි සත්‍ය දකිනකොට ඒ කෙරෙහි තියෙන ආශාව දුරු වෙන ප්‍රතිපදාවකට යොමු වෙනවා.

මේක තේරුම් ගන්න තවත් උදාහරණයක් කියන්නම්. මේ කාරණාව ගැන ටිකක් හිතල බලන්න. මේ පින්වතුන් ඇස් දෙක ඇරගෙන බර කල්පනාවක ඉන්නකොට ඉස්සරහින් කවුරු හරි ගියාම නොපෙනිව්ව අවස්ථා නැද්ද? එහෙම තියෙනව නේ. අපි හිතමු තරහකාරයෙක් ගියේ කියලා, ඒත් ජේනවද? ජේන්නේ නැහැ, බර කල්පනාවක. වෛද්‍ය විද්‍යාවත් එක්ක, භෞතික විද්‍යාවත් එක්ක මෙහෙම කල්පනා කරලා බලන්න. ආලෝකයත් තියෙනවා, ඇසත් තියෙනවා, බාහිර රූපයත් තියෙනවා, නම් ජේන්න ඕනෑ නේද? හැබැයි ඇස් දෙක ඇරගෙන බර කල්පනාවක ඉන්නකොට රූප ජේන්නෙ නැහැ. ඉස්සරහින් ගියාට ජේන්නෙ නැහැ. රූපය තිබ්බා, ඇසත් තිබ්බා, ආලෝකයක් තිබ්බා, ඒත් ජේන්නේ නෑ. ඇයි ජේන්නේ නැත්තේ? වෛද්‍ය විද්‍යාවට, භෞතික විද්‍යාවට එහා ගියපු දෙයක් බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වනවා.

බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වනවා. ඇසත් තියෙන්න ඕනෑ, රූපයත් තියෙන්නට ඕනෑ, ඇහැට යොමු වෙච්ච අවධානයත් එක්ක ඇස තුළ හිත පහළ වෙන්න ඕනෑ. මෙන්න මේ තුන එකතු වෙච්ච තැනයි “දැකීම” තියෙන්නේ. මේ තුන එකතු වුනේ නැත්නම් දකින්න බැහැ.

තව උදාහරණයක් කියන්නම්. මේ පින්වතුන් හොඳට රූපවාහිනියට අවධානය යොමු කරගෙන සිටින විට, රූපවාහිනියේ කැමති

ටෙලිනාට්‍යක් හෝ හොඳ ක්‍රිකට් මැච් එකක් යනවා. මේකට ලොකු අවධානයකින් තමන් කැමති කෑමක් කනවා. හොඳට හිතල බලන්න තමන්ගේ ජීවිතය ගැන, එහෙම රූපවාහිනියට ලොකු අවධානයකින් ඉඳගෙන කෑම කනකොට රස නොතේරුන අවස්ථා නැද්ද? ඇතිනේ. රස නොදැනී ගිය අවස්ථා ඇති. දැන් ඔන්න භෞතික විද්‍යාවක් එක්ක හිතලා බලන්න. දිවේ තියෙනවා රස තේරෙන කොටස්, එතකොට අදාල රසයක් දිවේ ගැටෙනවා, දැන් රස තේරෙන කොටසේ රස ගැටීම්ව ගමන් රස තේරෙන්න ඕනෑ නේද? නමුත් තේරුනේ නැහැ. එතනින් එහා ගියපු දෙයක් බුදුරජාණන් වහන්සේ හොයාගත්තා.

ඒ තමයි දිවක්, රසයක්, දිවට යොමුවෙච්ච අවධානයක් (දිවේ විඤ්ඤාණය) තුනම එකතු වෙච්ච තැනයි රස තේරෙන්නේ. නැත්තම් රස තේරෙන්නේ නැහැ. අපි හිතන්නේ තේරෙනවා කියලා.

මේ විදිහට තමයි අපි ඇහෙන්න රූප දකින්නේ, කනෙන් ශබ්ද අහන්නේ, නාසයෙන් ආසුහණය කරන්නේ, දිවෙන් රස ලබන්නේ, කයෙන් පහස ලබන්නේ, මනසින් හිතන්නේ.

නමුත් අපි අප ගැන හෙවිච්ච නැහැ. අපි අපේ ජීවිත පැවැත්ම ගැන හෙවිච්ච නැහැ. මේ සිදුවීම අපි තේරුම් ගත්තේ නැහැ. අපි හිතුවේ තිබුණ රූප දැක්කා කියලා. තිබුණ රූප දැක්කා නම් ටෙලි නාට්‍ය බලමින් අහාර ගන්නා විට ආහාරයෙහි රස දැනෙන්න ඕනෑ. අපි හිතුවේ තිබුණ රසවින්දා කියලා, තිබුණ රස වින්දානම් ඒ මොහොතේදීත් රස දැනෙන්න ඕනෑ. නමුත් ඔය කරුණු තුන එකතු වෙන්නේ නැතුව රූප දකින්න බැහැ. ඔය කරුණු තුන එකතු වීමෙන් රූප දකින බව පෙන්නුවේ බුදුරජාණන් වහන්සේ.

කණය, ශබ්දය, කණේ විඤ්ඤාණයයි මේ තුන එකතුවීමෙන් ශබ්ද ඇසෙන බව පෙන්නුවේ බුදුරජාණන් වහන්සේ. නාසයයි, ගන්ධයයි, නාසයේ විඤ්ඤාණයයි එකතුවීමෙන් ගඳ සුවඳ දැනෙන

බව පෙන්නුවේ බුදුරජාණන් වහන්සේ. දිවයි, රසයයි, දිවේ විඤ්ඤාණයයි එකතුවීමෙන් රස දැනෙන බව පෙන්නුවේ බුදුරජාණන් වහන්සේ. කයයි, පහසයි, කයේ විඤ්ඤාණයයි එකතුවීමෙන් පහස ලැබෙන බව පෙන්නුවේ බුදුරජාණන් වහන්සේ. මනසයි, අරමුණයි, මනසේ විඤ්ඤාණයයි එකතුවීමෙන් අපට සිතුවිලි එන බව පෙන්නුවේ බුදුරජාණන් වහන්සේ. ඔය න්‍යාය තමයි ඔය හය තුළම සිදුවන්නේ.

නමුත් අපට මොකක්ද පෙනෙන්නේ? තිබුණ රූපය දැක්කා, නැත්තම් රූපය දකින්නේ නැහැ කියලා. මොනවා හෝ කල්පනාවකින් “ඇති පැත්තට” හරි “නැති පැත්තට” හරි යනවා. එක්කෙනෙක් ලෝකේ ඉන්නවා, තියෙනවා කියලා හිතාගෙන භාවනා කරනවා. තව එක්කෙනෙක් ලෝකේ බෙද බෙදා බලමින් නෑ කියලා හිතාගෙන භාවනා කරනවා. මේ දෙකම දෘෂ්ටි දෙකක්.

ඒක තේරුම් ගන්න ලස්සන උදාහරණයක් කියන්නම්. මේ ලෝකේ “තියෙනවා” කියන එකක් දෘෂ්ටියක්, “නෑ” කියන එකක් දෘෂ්ටියක්. මෙන්න මේ උදාහරණයෙන් ටිකක් හිතල බලන්න. ඒදණ්ඩක් උඩින් බල්ලෙක් යනවා¹. ඒදණ්ඩක් උඩින් බල්ලෙක් යනකොට උගට වතුරේ බල්ලෙක් ජේනව නේ. උග මොකද කරන්නේ? වලිගය වනවා, නැත්නම් බුරනවා. ඇයි එහෙම ජේන්නේ? එහෙම වලිගය වන්නේ, බුරන්නේ? උග හිතෙන්නේ වතුරේ බල්ලෙක් ඉන්නවා කියලා. උග ඒදණ්ඩෙන් එළියට ඇවිල්ලත් හිතනවා, වතුරේ බල්ලෙක් හිටියා කියලා. ඇත්තටම වතුරේ බල්ලෙක් ඉන්නවා ද? නැත්නම් ඇයි වලිගය වැනුවේ?

වතුරේ බල්ලෙක් නෑ නෙවෙයි, වතුරේ බල්ලෙක් හටගත්තා. වතුරේ බල්ලෙක්ගේ ප්‍රතිබිම්බයක් හටගත්තා. ඒක නේද සත්‍යය? සත්‍ය වතුරේ බල්ලෙක් ඉන්න බව ද? නැහැ. සත්‍යය වතුරේ බල්ලෙක්

¹ තිවනේ නිවීම, පූජ්‍ය කටුකුරුන්දේ ඤාණනන්ද හිමි

නැති බව ද? නැහැ. මොකද්ද සත්‍යය? වතුරේ බල්ලෙක්ගේ ප්‍රතිබිම්බයක් හටගත්තා. ඒකයි සත්‍යය. බොහෝ දෙනෙක් හිතනවා වතුරේ බල්ලෙක් ඉන්නවා කියලා. තව කොටසක් හිතනවා වතුරේ බල්ලෙක් නෑ කියලා. ඒ දෙකම අසත්‍යයි.

අන්න ඒ වගේ තමයි, අපි ඇහෙන්න රූප දකින කොට, අපට හිතෙන්නේ තියෙන රූප පේන්නෙ කියලා. අර බල්ලාට පේන්නේ වතුරේ බල්ලෙක් ඉන්නව වගේ. තව කෙනෙක් මනසින් කල්පනා කරලා, දැකපු රූප බෙද බෙදා බලලා දකින රූප නැහැ, බොරුවක්, මේකේ තියෙන්නේ කොටස් ටිකක්, ධාතු ටිකක් විතරයි කියල. ඒක කොයි වගේද? හරියට වතුරේ බල්ලෙක් නෑ කියලා හිතනවා වගේ. වතුරේ බල්ලෙක් ඉන්නවා කියන එකත් වැරදියි, වතුරේ බල්ලෙක් නෑ කියන එකත් වැරදියි. මොකක්ද හරිම කියමන? වතුරේ බල්ලෙක්ගේ ප්‍රතිබිම්බයක් හටගත්තා.

අන්න ඒ වගේ තමයි පින්චතුනි ඇහෙන්න රූප දකින කොට, දැකීමක් හටගත්තා. දකින්න දෙයක් තිබ්බ වත්, දකින දෙයක් නෑ වත් නෙවෙයි, දකින්න යමක් හටගත්තා. හටගත්තා කියනවිටම හටගැනීමක් භාග්‍යන්ත ඕනෑ නේද? හේතුව භාග්‍යන්ත ඕනෑ නේද? හේතුවෙන් හටගත් බව දකින කොට හටගත්ත දේට ඇලෙනවද? නැහැ. අන්න ආසාව දුරු වෙන මාර්ගය. කනෙත් ශබ්දයක් ඇහෙනකොටත් එහෙමයි.

මේ ධර්මය අපේ රාමුවට ගැලපෙන විදියට තේරෙන එකක් නෙමෙයි. මේ ධර්මය කියන්නේ මහා සාගරයේ ගැඹුර නම්, මුහුදු වෙරළට යන පාරයි මේ කියල දුන්නේ. වෙරළට ගියාට පස්සෙ තමයි ටික ටික මුහුදු වෙරළ පාගලා මුහුදේ ගැඹුර කරා යන්නේ.

අපි හිතන්නේ එක්කෝ ඇහෙන්න දකින්න රූප තියෙනවා, කණට ඇහෙන ශබ්ද තියෙනවා, නාසයට ගන්ධ තියෙනවා, ඒ තියෙනවා කියලා හිතන්නෙම නිත්‍යයි කියලා ගත්ත නිසා, විපරීත සංඥාව නිසා, සැපයි, ආත්මයි, මම කියලා කෙනෙක් ඉන්නවා කියලා

ගත්තා. දැන් මොකද වෙන්නේ? ඉන්න මට සැප හොඳයි. අන්න හොඳ දේට ඇලෙනවා. ඉන්න මට නරක දේ එපා. අන්න ගැටෙනවා. අපි දැක්කේ නැහැ අර බල්ලගෙ ප්‍රතිහිමියක් හට ගත්ත බව. අපි දැක්කේ වතුරේ බල්ලෙක් හිටිය බව. ඒ නිසා අපට තියෙන දේ හොඳයි නම් රාගයෙන් ඇලෙනවා, නරකයි නම් ද්වේශයෙන් ගැටෙනවා. ඒක තමයි අපේ ජීවිත පැවැත්ම. ඇස, කණ, නාසය, දිව, කය, මනස ඔස්සේ ඔය පැවැත්මයි තියෙන්නේ. බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නවා මේකේ සත්‍යය හොයන්න කියලා. නුවණැති බල්ලා කොයි වගේද? උඟ වතුරේ බල්ලෙක් හට ගත්ත බව දැක්කා, උඟ ප්‍රතිවාර දක්වන්න යන්නේ නැහැ, උඟ සත්‍යය දැක්කා, උඟ නෑ කියලා හිතන්නේ නැහැ. නෑ කියල හිතන එක තවත් වැරද්දක්.

ඒකට උදාහරණයක් කියන්නම්. අද බොහෝ දෙනා ඉන්නේ “නැහැ” කියන දෘෂ්ටියේයි. භාවනා කරන්න කියලා ගිහිල්ලා ඒ අය හිතනවා මේ ලෝකෙ මුකුත් නැහැ, මම කියලා දෙයකුත් නැහැ, කිසි දෙයක් නැහැ, මොකක්වත් ඕනෑ නැහැ කියලා. මම ලස්සන උදාහරණයක් කියන්නම්. දැන් මෙන්න මෙහෙම හිතන්න. ගෙයක් තියෙනවා. දැන් කෙනෙක් මේ ගේ කියන්නෙ මොකක්ද කියලා හොයලා බලන්න යනවා. කෙනෙක් මේ ගෙය කඩලා බලනවා, මනසින් කඩලා ගලවලා බලනවා. තහඩු ටිකක්, ගඩොල් ටිකක්, ලී ටිකක්, සිමෙන්ති ටිකක්, ටයිල් ටිකක්, වැලි ටිකක්, ආදී ලෙස. ඊළඟට තවත් මේක කුඩු කරලා බලනවා, මේක අංශු කරලා බලනවා, මෙතැන මේ ගේ කියලා අපි දාපු සංකල්පයක්. මෙතැන ගෙයක් කියලා දෙයක් නැහැ, බොරුවක් කියලා, කුඩු කරලා, අංශු කරලා බලනවා. දැන් මම ඇහුවොත් එහෙම අර කුඩු ටික මොකක්ද කියලා, දෙන්න තියෙන උත්තරේ මොකක්ද? ගෙදර තිබුන ඒවා නේද? එතකොට ගෙදර කියන සංකල්පය දුරු වෙලා ද? දුරු වෙලා නැහැ. අපි තව සංකල්පයක් දැම්මා ගෙයක් නැහැ කියලා. ගෙයක් තියෙනවා කියලා ගත්තු තැන ඉඳලා, බෙදලා කුඩුකරලා කුඩු කරලා තව සංකල්පයක් දාගත්තා මොකක්ද? ගෙයක් නැහැ කියලා.

සත්‍යය දැක්කේ නැහැ. ගේ කියන සංකල්පය ඒ ලෙසටම ඉතුරු වෙනවා.

අපි අද ධර්මයට එනවා කියලා උඩින් පල්ලෙන් අල්ලගෙන ධර්මය තේරුම් ගන්නේ නැතුව, පුරුදු කරන්න යන ප්‍රතිපදාව තුළ ඔන්න ඔය වගේ දේකට තමයි යොමුවෙන්නේ. සත්‍යය හොයනවා නම් එයා ඔය විදිහට නෙවෙයි යොමු විය යුත්තේ. ඒ සඳහා බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මය ඉගෙන ගන්නවා. නුවණින් දකින්න සැගවුන අරුත් බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මය තුළ තියෙනවා. මේ ධර්මය ඉගෙන ගන්නේ නැතුව කාටවත් මේක තේරුම් ගන්න බැහැ.

ඒකටත් උදාහරණයක් කියන්නම්. දැන් මෙතැන ඇති සමහර විට ඉංජිනේරුවරු. මේ පින්වතුන් ඉගෙන ගෙන ඇති අනුකලනය කියලා න්‍යායක්. එතකොට අනුකලනය කියන න්‍යාය කෙනෙක් ඉගෙන ගන්නේ නැහැ. ඉගෙන ගත්තේ නැති කෙනාට දකින්න ලැබෙනවා අනුකලනය ගැටළුවක්. දැන් එයාට ඒක අනුකලනය ගැටළුවක්ද? නැහැ. ඉරි කැලි ටිකක්, ඉංග්‍රිසි අකුරු ටිකක්, ඉලක්කම් ටිකක්, වික්‍රයක්, එයාට එතැන ගැටළුවක් නැහැ. හැබැයි එයා ගැටළුවක් කියලා නොදැක්කට ඒක ගැටළුවක් නෙවෙයිද? ගැටළුවක්. එයා ගැටළුවක් කියලා දකින්නේ නැත්තේ ඇයි? න්‍යාය දන්නේ නැහැ, ඉගෙන ගෙන නැහැ. ඔන්න තව එක්කෙනෙක් පුංචි කාලෙ ඉදල අඩු කිරීම, වැඩි කිරීම, බෙදීම, ලඝු ගණන්, අනුකලනය, අවකලනය ඉගෙනගන්නවා. ඉගෙන ගත්තට පස්සේ අනුකලනය ගැටළුවක් දකින්න ලැබෙනවා. දැන් එයාට ඒක ගැටළුවක්. ඇයි එයාට ඒක ගැටළුවක් වුනේ? න්‍යාය දන්නවා. න්‍යාය නොදන්න කෙනාට ගැටළුවක් නැහැ. හැබැයි න්‍යාය නොදන්නගත්ත කියල එය ගැටළුවක් නෙමෙයි ද? ගැටළුවක් තමයි.

අන්න ඒවගේ අපි අපේ ජීවිතයේ ප්‍රශ්නය ඉස්සෙල්ලාම නිවැරදිව තේරුම් ගන්න ඕනෑ. තේරුම් ගන්න නම් අපි, අපි ගැන හොයන්නට ඕනෑ. අපි ගැන හොයන න්‍යාය බුදුන් වහන්සේ පෙන්නපු ධර්මයේ තියෙනවා. ඒකට කියනවා පටිච්චසමුප්පාද

ධර්මය කියලා, මෙන්ම මේක ඉගෙන ගත්තට පස්සේ තමයි අපට අපි ගැන ප්‍රශ්නය අහුවෙන්නේ. අන්න එදාට ජීවිතේ ඇහෙන්න රූප දකින කොට, කණින් ශබ්ද අහනකොට, මේ ඇහැයී රූපයයි විඤ්ඤාණයයි එකතු වෙන ක්‍රියාව, කණයි ශබ්දයයි විඤ්ඤාණයයි එකතු වෙන ක්‍රියාව, මේවා භොයන්න පෙළඹෙනවා. න්‍යාය දන්න නිසා අර ගැටළුව ලෙහන්න භොයනවා.

හැබැයි පින්වතුනි, ගැටළුව ලෙහන්න ගිරව් වගේ ඉගෙන ගත්තා කියලත් බැහැ. දැන් අනුකලනය න්‍යාය ඉගෙනගන්න ඔක්කොම පාස් වෙනවාද? නැහැ. අනුකලනය ගැටළුව තිබ්බා කියලා, න්‍යායත් ඉගෙන ගත්තා කියලා, ගැටළුව ඉස්සරහින් න්‍යාය ලියාගෙන ලියාගෙන ගියා කියලා, ගැටළුව ලෙහෙනවද? ලෙහෙන්නෙ නැහැ. මොකක්ද කළ යුත්තේ? න්‍යාය ඉස්සෙල්ලාම නිරවුල් කරගන්නවා. න්‍යාය හරියටම වටහා ගන්නවා. වටහාගෙන න්‍යාය තුළ පිහිටලා, න්‍යායට අනුව ගැටළුව දිහා බලන්න ඕනෑ. අන්න එතකොට ගැටළුව ලෙහෙනවා. එතකම් ගැටළුව ලෙහෙන්නෙ නැහැ.

අන්න ඒ වගේ තමයි, බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නපු පටිච්චසමුප්පාද න්‍යාය ඉගෙන ගන්න ඕනෑ, නිරවුල් කරගන්න ඕනෑ, නිරවුල් කරගෙන ඒක මත පිහිටලා ඊට අනුව බලන්න වෙනවා, ඇහෙන්න රූපයක් දකින කොට මේ රූප දකින්නේ කොහොමද? කනෙත් ශබ්ද ඇහෙන්නේ කොහොමද කියල.

එහෙම බලනකොට බලනකොට, ප්‍රඥාව මුහුකුරා ගිහින් ගැටළුව ලිහිලා යනවා. මෙන්ම මේ සත්‍යය එයාට තේරුම් ගන්න පුළුවන් කමක් ලැබෙනවා.

එවිට ඔහුට ලැබෙන්නේ දුක කියන්නෙ ආර්ය සත්‍යයක් කියලා. එයා දුක භොයනකොට මේ දුක හට ගන්න හැටි වැටහෙනවා. ඇහෙන්න, කනෙන්න, නාසයෙන්න, දිවෙන්න, කයෙන්න, මනසින් ලෝකය හා එකතු වෙන හැටිත්, මේ දුක හටගන්නේ මේ හේතු නිසා නම්,

මේ හේතු දුරුවීමෙන් දුක නැතිවෙන බව ප්‍රකට වෙනවා. ඒකට තියෙන මාර්ගය ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය කියලා ආර්ය සත්‍යය හතර ගැනම නුවණ හටගන්නවා. එයාට කියනවා ප්‍රඥාවෙන් යුක්තයි කියලා. මේ සත්‍යය නොදැකීම නිසා තමයි, තණ්හාවෙන් බැඳිලා සත්වයා සසරෙ යන්නේ. මේ සත්‍යය දැක්කානම් එයාගෙ සසර ගමන නතර වෙනවා.

දැන් කෙනෙකුට හිතෙන්න පුළුවන්තේද, “අනේ ඉතිං ඔව්වර දේවල් නම් ඉගෙන ගෙන මේවා කරන්න අපට වෙලාවක් නෑ, අපට මේ ධර්මයේ හැසිරෙන්න, බණ භාවනා කරන්න නෙවෙයි, අපට අපේ ජීවිතේ වැඩ තියෙනවා” කියලා. හැබැයි පින්වතුනි කෙනෙක් මේක ඉගෙනගන්න පෙළඹුනොත්, මේ ඉගෙන ගන්නේ බාහිර විෂයක් නෙවෙයි. අපි ඉස්කෝලෙ යන කාලේ නම් බුද්ධාගම කියල විෂයක් ඉගෙන ගත්තා. නමුත් හරියට ඉගෙන ගත්තොත් මේක විෂයක් නෙවෙයි. අපි අප ගැනයි ඉගෙන ගත්තේ. වෙන දෙයක් ගැන නෙමෙයි. අපි විද්‍යාව ඉගෙන ගත්තේ, ගණිතය ඉගෙන ගත්තේ, ඉංග්‍රීසි ඉගෙන ගත්තේ, බාහිර විෂයක් ලෙසටයි. බුද්ධාගම කියලා ඉගෙන ගත්තේ බාහිර විෂයක්. නමුත් පටිච්චසමුප්පාද ධර්මය බාහිර විෂයක් නෙවෙයි. ඉගෙන ගන්නේ අපි ගැන. එතකොට අපි ගැන ඉගෙන ගන්න දේට, අපි ගැන වැටහෙන කොට එයාට කැමැත්තක් හට ගන්නවාද නැද්ද? කැමැත්තක් හටගන්නවා. කාලයක් නැහැ, වෙලාවක් නැහැ කියලා උත්තරයක් දෙන්න විදිහක් නැහැ.

ඒකටත් උදාහරණයක් කියන්නම්. මේ පින්වතුන් අහල ඇති අන්දමේගේ කතන්දර. අන්දමේ හොඳට කෑම කාලා රජතුමා ළඟට එනවා. රජතුමා ළඟට ආවට පස්සේ රජතුමා කියනවා අන්දමේට, කෑම ටිකක් තියෙනවා කන්න කියලා. අන්දමේ කියනවා, රජතුමනි මගේ බඩ හොඳටම පිරිලා, පොඩ්ඩක්වත් කන්න නම් බැහැ කියලා. එහෙනම් කිරි ටිකක් තියෙනවා කන්න පුළුවන්ද? ආ ඒකනම්

පුළුවන් කියනවා. රජතුමා අහනවා ඔබේ බඩ පිරිලා නම් කිරි කන්නේ කොහොමද කියලා.

ඔන්න අන්දරේ උත්තර දෙනවා ඒකට. රජතුමනි මම උදාහරණයක් කියන්නම්. හිර කුඩුවක් හදනවා, ඒ කියන්නේ කාමරයක් වහලා හිර කුඩුවක් හැටියට හදනවා. දැන් මේකට මිනිස්සු පුරවනවා, ඇඟිල්ලක්වත් ගහන්න බැරි වෙන්න. ඇඟිල්ලක්වත් ගහන්න බෑ එව්වරට පිරිලා. දැන් රජතුමනි මෙතැනට එනවා මනුස්සයෙක් ආයින් අර කුඩුව ඇතුළට දාන්න. දාන්න පුළුවන්ද? දාන්න බැහැ. ඇඟිල්ලක්වත් ගහන්න බැහැ. එව්වරට පිරිලා. රජතුමනි ඔන්න ඔබතුමා එනවා මේ කාමරයට යන්න. දැන් ඔබතුමාට මේ කාමරයට යන්න බැරි වෙයිද? පුළුවන්. ඇයි මොකද වෙන්නේ? අර මිනිස්සු කිටි කිටියේ ඇත් වෙනවා, කිටි කිටියේ ඇත්වෙලා ඇඟේ ගෑවෙන්නේ නැතිවෙන්න රජතුමාට යන්න ඉඩ දෙනවා. ඒ ඇයි ඒ? රජතුමා ප්‍රධානයි, රජතුමා ශ්‍රේෂ්ඨයි, රජතුමා මූලිකයි. රජතුමා නැතුව අර මනුස්සයා ආවොත් ඉඩ තියෙනවද? පොඩ්ඩක්වත් ඉඩ නැහැ, ඇඟිල්ලක්වත් ගහන්න බැහැ. නමුත් රජතුමා පැමිණි ගමන් ඉඩ තියෙනවා. ඇයි ඒ? ශ්‍රේෂ්ඨයි, ප්‍රධානයි, මූලිකයි, එහෙනම් ශ්‍රේෂ්ඨ වෙච්ච දේට, ප්‍රධාන වෙච්ච දේට, මූලික වෙච්ච දේට ඉඩ නොතියෙයිද?

එහෙනම්, අපට අපි ගැන භාග්‍යයන දේ මූලික නැත්නම්, අපට ධර්මය ඉගෙන ගන්න වෙලාවක් නැහැ. ඒක හරි. අපට, තම තමන්ට, තම තමන් ගැන භාග්‍යයන එකට වෙලාවක් නැත්නම්, මූලික නැත්නම්, තමන්ට රැකවරණයක් දෙන එකට, තමන් ගැන භාග්‍යයන එකට, තමන්ට පිහිටක් දෙන්න, තමන්ට වෙලාවක් නැතිනම්, ධර්මය ඉගෙන ගන්න වෙලාවක් නැහැ. ඒ කාරණාව හරි. හැබැයි යම්කිසි කෙනෙකුට තමන් ගැන භාග්‍යන්න ඕනෑ නම්, තමන්ට රැකවරණයක් දෙන්න ඕනෑ නම්, තමන් තව පොඩ්ඩකින් මැරෙයි, මට ඊට කලින් රැකවරණයක් දෙන්න ඕනෑ, තව පොඩ්ඩකින් මැරෙයි, මට ඊට කලින් මං ගැන භාග්‍යගන්න ඕනෑ, කියන ඒ තමන්

ගැන භොයන්ත අවශ්‍යතාවය තමන්ට තියෙනවා නම්, අර රජතුමාට වගේ තමයි. එයාට වෙලාව තියෙනවා ධර්මය ඉගෙන ගන්න. තමන් ගැන භොයන්ත තමන්ට ඕනෑ නැත්නම්, එයාට ධර්මය ඉගෙනගන්න නම් ඕනෑකමක් නැහැ, කාලයක් නැහැ.

එහෙනම්, හොඳට මතක තියාගන්න, බුදුරජාණන් වහන්සේ නමක් මේ ලෝකෙට පහළ වෙලා පෙන්වා දෙන්නේ, අපේ මේ සසර ගමන නැති කරන්න, අපේ ජීවිත සත්‍යය භොයන වැඩපිළිවෙළක්. වෙන කිසි දෙයක් නොවේ. ඒ නිසා මේ පැහැදිලි කරලා දුන්න දහම් කාරණා ටික මුල්කරගෙන තම තමන්ගේ ජීවිතේ සත්‍යය භොයන්න, තමන්ගේ අසරණභාවය තේරුම් ගන්න බුදුරජාණන් වහන්සේගේ මේ දහම් කාරණා ටික උපයෝගී කර ගන්නවා කියලා අධිෂ්ඨානයක් ඇති කර ගන්න.

සාදු! සාදු! සාදු!

නොමිලේ බෙදා හැරීම පිණිසයි.

සිද්ධි විද්‍යෙමිත් පොත පිටිත්	මියයෙතවා
අභිසංහාරී, අත්වීරවී පොත පිටිත්	සිසංහාරී
ද්‍රෝණෙන් උඩු කොපුරුකම් හරපුත්ව	කංකොතවා
පිවිසේ අරුත මෙද්‍රෝණ ඉභි	කරුකවා

අභි සතු කොමි දුකමි හෝ සතුත්	සරුකවා
කණ්ණාමෙත් වැදී මුහුමෙමි	මියදුකවා
ඉරිසිකා මිපුරුකම් වලින් සිත	පෙද්‍රෝණවා
මේරුක හිසි අවේශ්‍රිතා වී සිතමි	දුභිකවා

අරුණු වීක මෙද්‍රෝසිත්මි මුහුමෙමි	කැශ්‍රිතා
අපුරු කංකොතී වී පුභිස අභිසංහාර	සහභිතා
දොසා සවී පුභිත වී වෛකභිතා ද්‍රෝභි	මෙද්‍රෝණ
උපත් කංමි සතුත් මිරණකෙන් අකරණ	මෙද්‍රෝණ

අභිසංහාරී, අත්වීරවී හෝ දුකමි	මෙද්‍රෝසිත්
සිමි වුණේ මොකභිතාභි හෙසිසංහාර මේ	ද්‍රෝභිත්
මේක වැද්දුමි මිපුරුකම් දුගුමි	මියද්‍රෝමිත්
සිවි අසා හමිකභි වීරුමිකත්	සමිමිත්

විසිකා පිත්වික,	
පව්වි ගුරුභි - වීක සිද්‍රෝණෙන්	සුතුභි මි
වෛකොකා පුභිසිත් සිසි වීකද්‍රෝමිත්	නොමිකභිව මි
දුර්ධමෙමිත් "ධනභිකාසු ව" හිවී	කංකොතත්කභි මි
සරණ සලු මුහුමි රුත්භි විසිකා	අද අද මි

Printed by
The Quality Printers
 0114 670 833